

KUNST I BØRNS DAGLIGDAG

En guide til kunst og kultur i dagtilbud

KUNST I BØRNS DAGLIGDAG

En guide til kunst og kultur i dagtilbud

INDHOLD

Forord	3
1. Introduktion	4
2. De formelle rammer	6
3. Guide til de enkelte kunstarter	7
• Arkitektur, kunsthåndværk og design	8
• Billedkunst	14
• Film og medier	18
• Litteratur – bøger, tegneserier og fortællinger	22
• Musik	28
• Scenekunst – teater, opera, dans, performance og cirkus	32
• Biblioteker	38
• Museer	42
4. Valg af kunstner	46
5. Økonomi	54
Hvor er der mulighed for at søge tilskud?	
• Kommunen	54
• Staten	54
• Fonde og sponsorer	54
6. Litteraturliste	56

KUNST I BØRNS DAGLIGDAG

En guide til kunst og kultur i dagtilbud

Udgivet af

Børnekulturens Netværk
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf. 33 73 33 70
bkn@boernekultur.dk
www.boernekultur.dk

Tekst og redaktion

Børnekulturens Netværk:
Sekretariatschef
Jan Helmer-Petersen

Journalist

Monica C. Madsen

Redaktør

Trine Møller Madsen

Grafisk tilrettelæggelse og produktion

Adman Kommunikation Aps

Foto

Henning Hjorth

Tryk

Kailow Graphics

ISBN-nr.:

87 87882 62 0

Elektronisk ISBN-nr.:

87 87882 63 9

Kunst i børns dagligdag består af i alt tre guides, der henvender sig til henholdsvis dagtilbud, skole og SFO samt fritidssektoren. Serien er blevet til på initiativ af en fokusgruppe under Børnekulturens Netværk. *Fokusgruppen om mødet med den professionelle kunstner* består af:

Birgit Andersen, Kulturarvsstyrelsen
Helle Beknes, Undervisningsministeriet
Jacob Breuning, Det Danske Filminstitut
Merete Dael, Børnekulturens Netværk

Karin Heering, Greve Kommune
Jan Helmer-Petersen, Børnekulturens Netværk
Aase Hofmann, Kunststyrelsen
Ebbe Høyrup, Levende Musik i Skolen

Kunst i børns dagligdag

Det er vigtigt, at der findes engagerede voksne i landets dagtilbud, som sørger for, at danske børn møder kunst og kultur. Ligeså vigtigt er det, at disse formidlere har redskaber i hænde, som kan hjælpe dem i deres arbejde.

Vi skal sørge for, at vore børn får muligheder for at få kulturelle oplevelser gennem hele deres opvækst og på steder, hvor de færdes. Ud over hjemmene er dagtilbudene betydningsfulde steder, hvor børn henter indtryk, der præger dem for livet. Det er afgørende, at pædagoger og andre ansatte er med til at give børn gode kulturvaner.

Derfor glæder det mig, at Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ligesom Undervisningsministeriet er blevet medlem af Børnekulturens Netværk. Jeg har store forventninger til, at det sektoroverskridende samspil, der hele tiden har fundet sted, nu er formaliseret. Øget samarbejde mellem eksempelvis dagtilbud og kulturinstitutioner rummer gode muligheder for at styrke alle parter indsats.

Jeg håber altså, at denne publikation om kunst og kultur i dagtilbud vil give inspiration til nye kulturelle og kunstneriske aktiviteter.

Brian Mikkelson
Kulturminister

Børns møde med kulturelle udtryksformer som f.eks. dans, musik, drama eller billedkunst indgår som et væsentligt element i udviklingen af børnenes fantasi, kreativitet, sprog og motorik. Derfor har det stor betydning, at det pædagogiske personale har kendskab til alle de tilbud, som findes inden for børnekultur, så de kan bruge dem aktivt i hverdagen og i arbejdet med de pædagogiske læreplaner.

Hidtil har det været vanskeligt at få et samlet overblik over de mange kulturelle tilbud. Med pjecen får dagtilbudene et rigtig godt værktøj, fordi den samler og synliggør alle de muligheder, som eksisterer inden for børnekultur. Alt i alt en rigtig god guide til børnekultur, som dagtilbudene og dermed børnene kan få rigtig meget glæde af.

Lars Barfoed
Minister for Familie- og Forbrugeranliggender

1. Introduktion

Kunst i børns dagligdag er en guide til pædagoger, som arbejder med kunst- og kulturaktiviteter i dagtilbud for børn mellem 0-6 år. Guiden er tænkt som et praktisk værktøj, man kan bruge til at sætte nye aktiviteter i gang. Den rummer information om en lang række områder, f.eks. støttemuligheder, tilbud om rådgivning, mulige samarbejdspartnere, links på internettet, relevant litteratur og sidst – men ikke mindst – gode eksempler på konkrete kunst- og kulturaktiviteter for små børn, man kan lade sig inspirere af.

Dagtilbudene har lange traditioner for at give børnene mulighed for at prøve forskellige kulturelle og kreative udtryksformer. Pædagogernes respekt for det enkelte barns kompetencer og lyst til at indtage verden stikker dybt, og mange dagtilbud bakker op om barnets behov med mange spændende initiativer.

De pædagogiske læreplaner

For dagtilbudene er de nye pædagogiske læreplaner en løftestang, som kan få stor betydning for, hvordan dagtilbudene kommer til at arbejde med kunst, kultur og kreativitet i de kommende år. Tre ud af de seks hovedtemaer i læreplanerne handler om, hvordan dagtilbudene vil arbejde med kunst og kultur, bl.a. i samarbejde med det lokale kulturliv.

Fra statens side sætter man også mere og mere fokus på dagtilbudenes indsats. F.eks. i Læselystkampagnen, som Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender,

Kulturministeriet og Undervisningsministeriet står bag. Mange børnehaver landet over har allerede fået støtte fra kampagnen til at sætte aktiviteter med bøger i gang.

Børnekulturens Netværk bakker også op om kulturarbejdet i dagtilbudene på mange forskellige måder. Netværk hører under Kulturministeriet og rådgiver alle interesserede om børn og kultur, også fritidsklubber, foreninger og kulturinstitutioner, der ønsker at lave kulturaktiviteter for børn.

Netværket gør i øjeblikket en særlig indsats for at styrke kulturen i dagtilbudene – det er et af de særlige indsatsområder i Netværkets handlingsplan for 2006-2007. Tidligere har Netværket i sin handlingsplan for 2004-2005 sat fokus på, hvordan man kan formidle kunst og kultur til små børn i f.eks. børnehaven og på biblioteket, og på hvordan man kan kvalificere de fagfolk, der formidler kunst og kultur til små børn.

Som et led i at styrke kulturen i dagtilbud, udgiver Netværket hermed denne guide for første gang. Den vil løbende blive opdateret, både i den elektroniske form på internettet, og i reviderede trykte udgaver.

Det er vores håb, at den vil blive brugt efter fortjeneste, og vi hører gerne fra alle, som har kommentarer og forslag til forbedringer.

God arbejdslyst!

*Børnekulturens Netværk
København, september 2006*

2. De formelle rammer

De overordnede regler for dagtilbud for børn mellem 0-6 år fremgår af *Lov om social service*. Dagtilbudene skal - i samarbejde med forældrene - give børn omsorg og støtte til det enkelte barns muligheder for at tilegne sig og udvikle sociale og almene færdigheder, som kan styrke barnets alsidige udvikling og selvværd og bidrage til, at det får en god og tryk opvækst.

Dagtilbudene skal desuden give børn muligheder for oplevelser og aktiviteter, der stimulerer deres fantasi, kreativitet og sproglige udvikling, samt give barnet rum til at lege og lære, til at udfolde sig fysisk, til at være sammen med andre og til at udforske omgivelserne.

Dagtilbudene skal give børn mulighed for medbestemmelse og medansvar og som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed og evner til at indgå i forpligtende relationer. Endelig skal dagtilbudene være med til at give børn forståelse for kulturelle værdier og for samspillet med naturen.

Pædagogerne i dagtilbudene har inden for de lovgivningsmæssige rammer mulighed for at tilrettelægge det daglige arbejde, og det er i høj grad op til den enkelte institution at skabe indholdet i hverdagen. Derfor har medarbejderne mange muligheder for at sætte kunst- og kulturaktiviteter i gang.

De pædagogiske læreplaner som løftestang

Alle dagtilbud skal desuden formulere og arbejde med pædagogiske læreplaner på seks temaområder.

De seks temaområder er:

- Barnets alsidige personlige udvikling
- Sociale kompetencer
- Sprog
- Krop og bevægelse
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier.

Tre af temaerne – *Sprog, Krop og bevægelse* og *Kulturelle udtryksformer og værdier* – har klare kulturelle indfaldsvinkler. Derfor er det oplagt at bruge dem til at sætte målrettede aktiviteter i gang, der giver børnene mulighed for at arbejde med kunstneriske og kreative processer.

For at støtte dagtilbudenes arbejde med de pædagogiske læreplaner, har Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender i 2005 sat en efteruddannelse af det pædagogiske personale i værk. Efteruddannelsen skal sikre, at medarbejderne får viden og færdigheder til at lave pædagogiske læreplaner, til at arbejde med læringsmiljøer og læringsprocesser i det daglige, og til at registrere og dokumentere, hvilken effekt læreplanerne har og hvorvidt institutionen når sine mål.

Efteruddannelsen sker på 14 Centre for Voksenuddannelse rundt om i landet. Den fortsætter frem til nytår 2007, hvor omkring 15.000 pædagoger har været på kursus.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har desuden iværksat en evaluering af dagtilbudenes arbejde med læreplanerne ved at undersøge, hvordan og i hvor høj grad den enkelte institution har realiseret dem, hvilken effekt de har haft, og hvilken

forandring de har medført. Evalueringen vil foreligge i slutningen af 2007.

Det er oplagt, at medarbejderne i dagtilbudene bruger læreplanerne til aktivt at afprøve nye muligheder eller til at bygge videre på eksisterende kulturaktiviteter. Dagtilbudet kan også arbejde sammen med lokale kulturinstitutioner og fritidslivet om at udvikle nye aktiviteter, der giver mere dynamik i dagtilbudets arbejde med kunst og kultur.

3. Guide til de enkelte kunstarter

De følgende sider er en guide til pædagoger og medhjælpere i dagtilbud for børn mellem 0-6 år, der ønsker at lave særlige aktiviteter, hvor de små børn møder den professionelle kunst. Guiden giver – kunstart for kunstart – overblik over aktuelle aktiviteter og tilbud, mulige samarbejds partnere og tilbud om råd og vejledning.

Hvert afsnit indledes med en beskrivelse, der giver et overblik over den enkelte

kunstart. Herefter følger en oversigt over de organisationer, institutioner og foreninger, der har tilbud eller som kan hjælpe med råd og vejledning. Til slut findes en oversigt over relevante hjemmesider og portaler til videre info-søgning.

Kunstarterne er listet alfabetisk. Hertil kommer to særskilte afsnit om Biblioteker samt Museer.

ARKITEKTUR, KUNSTHÅNDVÆRK OG DESIGN

Arkitektur, kunsthåndværk og design er tre kunstarter, som spiller en stor rolle for vores kulturarv, fordi de former de fysiske rammer, vi lever vores daglige liv i. Når børn får mulighed for at arbejde med arkitektur, kunsthåndværk og design, får de redskaber til at forholde sig engageret, reflekteret og kritisk til de bygninger, de rum og de former, som omgiver dem i hverdagen.

Arkitektur, kunsthåndværk og design er imidlertid et ret nyt felt inden for det børnekulturelle område. Der findes stort set ingen tradition for at lade små børn arbejde med området, mens eleverne i skolen og gymnasiet kan arbejde med design, bygninger og byrum.

Vil man give børn i dagtilbud mulighed for at arbejde med arkitektur, kunsthåndværk og design, er det oplagt at kontakte museer med særudstillinger og samlinger om

arkitektur, kunsthåndværk og design, som de gør en særlig indsats for at formidle til børn og unge. F.eks. kunstmuseerne *Louissiana* i Humlebæk, *Arken* i Ishøj og *Trapholt* i Kolding, *Kunstindustrimuseet* i København, *Glas museet Ebeltoft* og *Danmarks Keramikmuseum* i Middelfart. På flere af museerne kan børnene kombinere deres besøg i samlinger og særudstillinger med værkstedsaktiviteter. Kontakt museerne for oplysninger om relevante udstillinger og tilbud til førskolebørn. Se kontaktnfo under *Råd, vejledning og tilbud*.

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder har desuden udviklet en række tilbud som introducerer børn til arkitektur. På www.born-kunstogbilleder.dk er de forskellige tilbud beskrevet. Man kan også kontakte foreningen for mere information. Se kontaktnfo under *Råd, vejledning og tilbud*.

Råd, vejledning og tilbud

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder

Åsen 2

8548 Hornslet

Tlf. 86 99 41 50

info@bornkunstogbilleder.dk

www.bornkunstogbilleder.dk

Kontaktperson:

Karen Marie Demuth

karenmarie.demuth@get2net.dk

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder kan give medarbejdere i dagtilbud inspiration til, hvordan man griber billedarbejde med børn an. Foreningen skaber nye vinkler på billedarbejdet med børn i blandt andet dagtilbud, og via landsdækkende aktiviteter har foreningen skabt et tværfagligt netværk for debat, inspiration og nye vinkler på billedarbejdet.

Louisiana Museum for Moderne Kunst

Gl. Strandvej 13
3050 Humlebæk
Tlf. 49 19 07 19
www.louisiana.dk

Kontaktperson:

Louisianas Formidlingsafdeling
Naja Pedersen
np@louisiana.dk

Louisiana er et museum for moderne international kunst, arkitektur og design. Louisianas aktiviteter for de mindste børn tager afsæt i museets udstillinger og faste samling. Formidlingen er dialogbaseret og tager udgangspunkt i konkrete værker. *Louisianas Børnehus* tilbyder både åbne værkstedsaktiviteter på hverdage fra kl. 10 - 16 og særlige tidsbestemte værkstedsbesøg med omvisninger. Louisiana tilbyder desuden praktiske og teoretiske inspirationskurser for pædagogisk personale.

ARKEN Museum for Moderne Kunst

Skovvej 100
2635 Ishøj
Tlf. 43 54 02 22
www.arken.dk

Kontaktperson:

Christina Weber
christina.weber@arken.dk
Tlf. 43 57 34 55, tir - fre kl. 10 - 15

Arken har tilbud til og faciliteter for små børn både inde og ude. Formidlingen og værkstedsaktiviteter tager udgangspunkt i museets udstillinger og Arkens egen arkitektur. *Børnerummet* er et formidlingsrum til fri afbenyttelse, hvor mu-

seets særudstillinger bliver formidlet rumligt. Her kan børn tegne, kigge i billedbøger og lave andre skiftende aktiviteter, som knytter sig til udstillingerne. Se www.arken.dk/bornrummetonline.

Kunstindustrimuseet

Bredgade 68
1260 København K
Tlf.: 33 18 56 56
info@kunstindustrimuseet.dk
www.kunstindustrimuseet.dk

Kontaktperson:

Rikke Rosenberg
rr@kunstindustrimuseet.dk
Tlf. 33 18 56 82

Kunstindustrimuseet er et udstillingssted for dansk og internationalt kunsthåndværk, kunstindustri og designprodukter. *Designstudiet* er en del af museet, der henvender sig særligt til børn med bl.a. et åbent magasin, hvor man kan tage tingene ned fra hyldeerne og undersøge dem nærmere.

Trapholt

Æblehaven 23
6000 Kolding
Tlf. 76 30 05 30
kunstmuseum@trapholt.dk
www.trapholt.dk

Kontaktperson:

Karen Grøn
kg@trapholt.dk

Trapholt er et museum for moderne kunst, kunsthåndværk, design og møbel-design - med gode faciliteter for børn, børnefamilier, institutioner og skoler, både ude og inde. Museet tilbydes for-

midlingsforløb, baseret på gruppeøvelser og opdagelseslege, til både små og større børn.

Glas museet Ebeltoft

Strandvejen 8
8400 Ebeltoft
Tlf. 86 34 17 99
glasmuseet@glasmuseet.dk
www.glasmuseet.dk

Kontaktperson:

Pauline Asingh
paa@glasmuseet.dk

Glas museet Ebeltoft har en omfattende samling af moderne glaskunst og viser desuden særudstillinger om den seneste

udvikling i moderne glaskunst.

Danmarks Keramikmuseum

Grimmerhus
Kongebrovej 42
5500 Middelfart
Tlf. 64 41 47 98
museet@grimmerhus.dk
www.grimmerhus.dk

Kontaktperson:

Mette Genz
mette@grimmerhus.dk

Danmarks Keramikmuseum er museum for dansk og international keramisk kunst og keramisk design.

Info-søgning

www.bornkunstogbilleder.dk

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder skaber nye vinkler på temaer i billedarbejdet med børn. Hjemmesiden informerer om foreningens arbejde.

www.dac.dk/guide/

Dansk Arkitekturguide er udarbejdet af Dansk Arkitektur Center. Guiden inviterer på illustrerede byvandring i landets største byer og har en god søgefunktion.

www.danishcrafts.dk

Informations- og vidensportal under Da-

nish Crafts (Kulturministeriets informationscenter for dansk kunsthåndværk), hvor man kan finde information om dansk kunsthåndværk og danske kunsthåndværkere.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for at søge inden for kunstgenrer, formidlingsformer (f.eks. udstilling), geografiske områder og bestemte datoer eller afgrænsede perioder.

Da Børnegården Bifrost byggede et rumskib

De 5-6 årige børnehavebørn i Børnegården Bifrost blev sat på en ganske særlig opgave, da de skulle udtænke et rumfartøj og selv bygge det, i samarbejde med en billedkunstner og en arkitekt.

I en måned arbejdede børnene to formiddage om ugen på opgaven:

De startede med at tegne hver sit rumskib, som alle blev en del af det endelige rumskib, børnene var med til at bygge ude på legepladsen. Undervejs gravede de også huller i den hårde jord, flettede pil og satte camouflagenet op, og pædagogerne tog børnene med på fantasifulde rejser til fjerne galakser, regnbuer, Afrika, Djursland, Sommerland og farfars sommerhus.

Projektet sluttede med en fernisering for forældre, børn, kunstnere og journalister, og Børnegården Bifrost har nu et selvbygget fartøj på legepladsen, som børnene leger i hver dag.

Børnegården Bifrost udviklede projektet i samarbejde med Børnekulturhuset Århus, med støtte fra Landsforeningen Børn, Kunst og Billeders pilotprojekt *Børn og Arkitektur*.

Få flere oplysninger hos Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder, Karen Marie Demuth på tlf. 86 99 41 50 / karenmarie.demuth@get2net.dk.

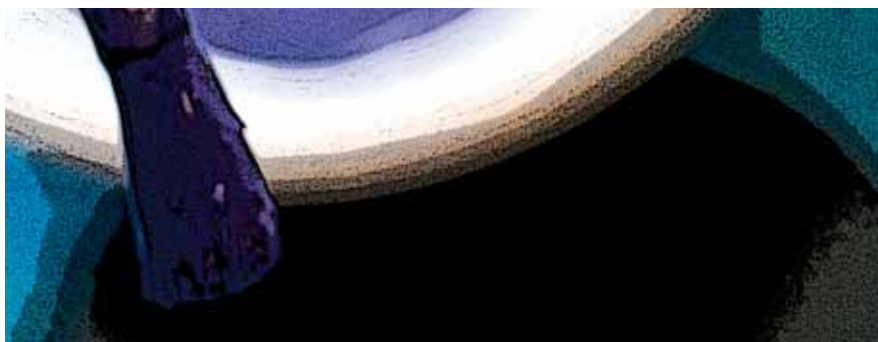
BILLEDKUNST

Næsten alle danske kunstmuseer har særlige tilbud, hvor børn kan møde den professionelle kunst. De fleste tilbud er baseret på åben dialog og interaktivitet, og børnene kan nogle steder kombinere et udstillingsbesøg med aktiviteter i værksted eller workshop.

Landets største museer har permanente udstillings- og værkstedsfaciliteter til børn. F.eks. *Børnenes Kunstmuseum* på *Statens Museum for Kunst*, *Børnehuset* på *Lou-*

siana og *ARoS Junior* på *ARoS Aarhus Kunstmuseum*. *Kunsthallen Brandts Klædefabrik* i Odense og *Kunsthallen Nikolaj* har desuden en eller flere særudstillinger om året, der henvender sig til børn.

På Danske Museer Online, www.dmo.dk, kan man søge og finde alle landets statslige og statsanerkendte kunstmuseer. Kontakt det enkelte museum for oplysninger om særlige tilbud til førskolebørn.

Råd, vejledning og tilbud

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder

Åsen 2

8548 Hornslet

Tlf. 86 99 41 50

info@bornkunstogbilleder.dk

www.bornkunstogbilleder.dk

Kontaktperson:

Karen Marie Demuth

karenmarie.demuth@get2net.dk

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder kan give medarbejdere i dagtilbud inspiration til, hvordan man griber billedarbejde med børn an. Foreningen arbejder med at udvikle nye måder at arbejde med billedkunst på i blandt andet dagtilbud, og via landsdækkende aktiviteter har foreningen skabt et tværfagligt netværk for debat, inspiration og nye vinkler på billedarbejdet.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links om formidling af billedkunst til børn under menupunktet *Billede og form*.

www.bornkunstogbilleder.dk

Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder skaber nye vinkler på temaer i billedarbejdet med børn. Hjemmesiden informerer om foreningens arbejde.

www.dmo1.dk

På *Dmo1* (Danske Museer Online) kan man besøge alle landets statslige og statsanerkendte museer og opleve genstande og værker fra deres samlinger via fotos og fortællinger. Man kan søge på emner, specifikke samlinger, geografi og finde praktiske oplysninger om de enkelte museer.

www.mik.dk

MiK (Museerne i København) er en fælles portal for museerne i Storkøbenhavn, som giver overblik, information og inspiration til nye kulturoplevelser i hovedstadsområdet. Man kan bl.a. søge efter forskellige udstillinger og arrangementer, og man kan finde præsentationer af de museer, som samarbejder med Skoletjenesten og se deres aktuelle undervisningstilbud.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for at søge inden for kunstgenrer, formidlingsformer (f.eks. udstilling), geografiske områder og bestemte datoer eller perioder.

De allermindste besøger kunstmuseet

Hvordan kan børnehavens besøg på kunstmuseet gøres mere interessant for børnene?

Børnehaverne i Sorø arbejder sammen med Vestsjællands Kunstmuseum om at udvikle nye formidlingsmetoder: Før besøget låner børnehaven fotografier af museets værker, så pædagoger og børn kan snakke om billederne og fortælle historier ud fra dem, inden de kommer på besøg.

Børnene besøger derefter museet to gange, hvor de digter nye fortællinger ud fra billederne og ud fra museets fortællekasser med ting og sager, der sætter fantasien i gang.

Få flere oplysninger på www.vestkunst.dk eller hos formidlingsinspektør Andreas Brøgger på tlf. 57 83 22 29 / ab@vestkunst.dk

FILM OG MEDIER

Levende billeder har en markant plads i børns kulturvaner, og de seneste år er der kommet en lang række tiltag, som har fokus på de aller mindste børns møde med filmen.

Filmvisninger for førskolebørn

Det Danske Filminstituts *Center for Børne- & Ungdomsfilm* tilbyder filmvisninger til førskolebørn på 3-6 år, med små serier af kortfilm tilpasset de forskellige aldersgrupper, så børnene bliver udfordret i trygge rammer og får et positivt første møde med filmen. Visningerne har ligesom den nordjyske ordning *Med Rød Stue i Biografen* været en stor succes for førskolebørn.

Børnefilm for de mindste

Børnebiffen i Cinemateket i København viser gratis film for børn på 3-10 år torsdag, fredag, lørdag og søndag. Torsdag og fredag for institutioner, lørdag og søndag for forældre og børn. Billetter kan bestilles på telefon 33 74 34 12. Læs mere på www.dfi.dk/boernebiffen.

Børnebiffen på tur er et nyt pilotprojekt, som Center for Børne- & Ungdomsfilm åbnede i 2005. Projektet skal give små børn landet over mulighed for at møde filmen – indtil videre med gratis forestillinger i Grenå, Odense

og Silkeborg, på Bornholm og Langeland samt i Vestsjællands Amt. Læs mere på www.dfi.dk/boernebiffen.

Sommerbio for børn er gratis filmvisninger til børn på 3-6 år og deres pædagoger, forældre og bedsteforældre rundt i landet. Det Danske Filminstitut sammensætter Sommerbio-programmet og stiller gratis filmene til rådighed for alle interesserede kommuner og biografer. Læs mere på www.dfi.dk/sommerbio,

Valg af film

Hvis man selv ønsker at vælge de film, man vil vise i dagtilbudet, kan man få råd og vejledning om egnede film hos *Medierådet for Børn og Unge*. På www.medieraadet.dk kan man søge på titler i en filmvurderingsdatabase, og man kan tilmelde sig nyhedsbrevet, hvor man kan følge med i rådets vurderinger af nye film. Medierådet hører under Kulturministeriet.

Årlig filmfestival

Der er flere årlige børnefilmfestivaler i Danmark. Den største festival, *Buster*, afholdes om efteråret i en række af landets større byer og har blandt andet gratis filmtilbud til de mindste børn på programmet.

Råd, vejledning og tilbud

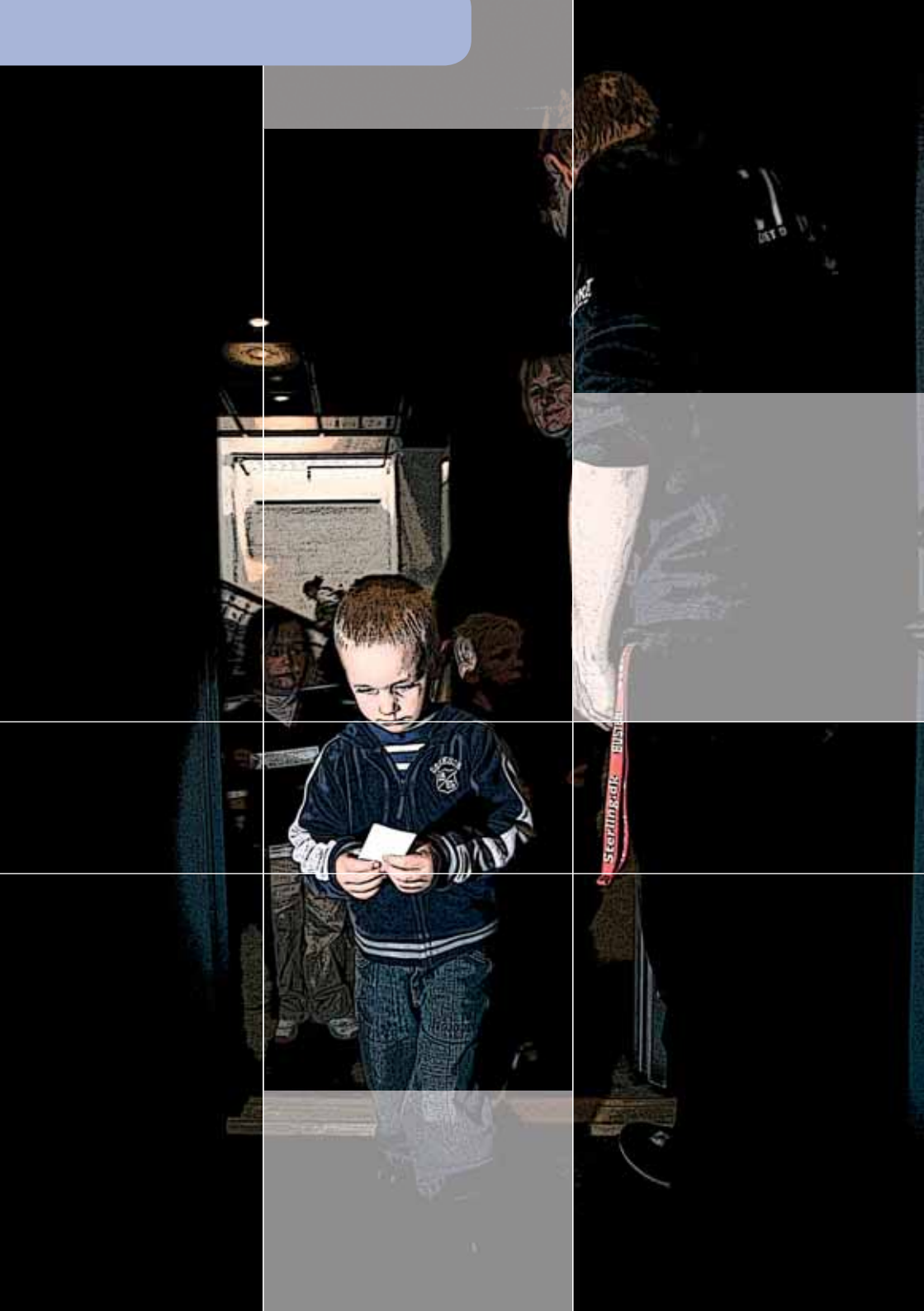
Center for Børne- & Ungdomsfilm

Det Danske Filminstitut
Gothersgade 55
1123 København K
Tlf. 33 74 34 00
Fax 33 74 34 01

dfi@dfi.dk
www.dfi.dk

Kontakt:

Line Arlien-Søborg
Tlf. 33 74 35 18 / lineas@dfi.dk

Center for Børne- & Ungdomsfilm (CBU) formidler film (herunder Det Danske Film-instituts filmsamling) til børn og unge og udvikler nye måder vi kan kvalificere børn og unges måde at bruge levende billeder på. Man kan få overblik over de film, CBU tilbyder, i trykte og elektroniske publikationer. Til de mindste børn har CBU blandt andet faste filmvisninger i *Cinemateket*, og i ordningerne *Børnebiffen på tur* og *Sommerbio for børn*, der turnerer rundt til interesserede kommuner og institutioner i hele landet.

Medierådet for Børn og Unge

Gothersgade 55, 2. sal
1123 København K
Tlf. 33 74 34 76
Fax 33 74 34 79
info@medieraadet.dk
www.medieraadet.dk

Kontaktperson:

Sekretariatschef Susanne Boe

Medierådet for Børn og Unge er en institution under Kulturministeriet, der vurderer, om forskellige film og andre medieprodukter er egnet til børn og unge. Rådet vejleder alle interesserede og har ambition om at udvikle sig til et internationalt og nationalt anerkendt videns- og vejledningscenter inden for film- og medieområdet.

Filmfestival for Børn og Unge

Gothersgade 175, 2. th.
1123 København K
Tlf.: 33 93 07 21
Fax: 33 93 07 22
buster@busterfilm.dk,
www.busterfilm.dk

Kontaktperson:

Dionysos Reitz Kerasiotis
dionysos@buster.dk

BUSTER er en international filmfestival for børn og unge, der får børnene i biografen og skaber et forum for filmfolk, lærere og andre med interesse for børnefilm i Danmark. Festivalens program består af et bredt udbud af nye børne- og ungdomsfilm fra hele verden, både spillefilm og kortfilm, dokumentar- og animationsfilm. Festivalen afholder også workshops for børn og unge, hvor de kan lære at lave film.

Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber

Rosenørns Allé 35, 1. th.
1970 Frederiksberg
Tlf. 33 21 41 76
Fax 33 21 41 60
sekr@dabuf.dk
www.dabuf.dk

Hos Landsforeningen Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber (DaBUF) kan man få oplysninger om filmklubber i lokalområdet. Foreningen arbejder med formidling af billedmedier for børn og unge og består af børne- og ungdomsfilmklubber, institutioner og foreninger.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links om formidling og institutioner under menupunkterne *Film og animation* og *Medier og IT*.

www.dfi.dk

Det *Danske Filminstituts* hjemmeside med info om filmtilbud til små børn – *Børnebiffen* og *Børnebiffen på tur*.

www.medieraadet.dk

På *Medierådet for Børn og Unges* portal til film, computerspil og internet findes bl.a. en filmvurderingsdatabase, hvor man kan søge på filmtitler, tilmelde sig nyhedsbrev og løbende modtage information om rådets vurderinger af nye film.

www.bibliotek.dk

Bibliotek.dk er en database over alt, hvad der er udgivet i Danmark, og hvad der findes på danske offentlige biblioteker af bøger, film og musik. Filmmateriale kan bestilles online døgnet rundt og afhentes på det lokale bibliotek.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for at søge inden for kunstgenrer og formidlingsformer (f.eks. film), geografiske områder og bestemte datoer og perioder.

Med børnehaven i biffen

13.000 nordjyske børn på 3-6 år var i 2005 med børnehaven i biografen i forbindelse med ordningen *Med Rød Stue i biografen*, hvor filmpakker med 3-4 kortfilm for de yngste turnerede rundt mellem regionens 16 biografer.

For mange af de yngste børn var det første gang, de oplevede det særlige ved at se film i biografen. At alle børnene får en fælles oplevelse er også en særlig dimension ved ordningen, som de ikke får ved at se tv eller gå i biografen med familien. Efter filmene bruger pædagogerne desuden tid på at snakke med børnene om, hvordan de har oplevet filmene.

Tilbudet har eksisteret siden 2002 og er gratis for alle amtets dagtilbud. Det Danske Filminstitut leverer film, Nordjyllands Amt betaler for leje af biografsale og personale, og Amtscentret for Undervisning står for planlægningen.

Få flere oplysninger hos projektleder Keld Mathiesen, Film- og Mediekonsulent, Amtscentret for Undervisning i Aalborg, km@acnord.dk eller på www.skolenibiografen.dk/RodStue/.

LITTERATUR

Bøger, tegneserier og fortællinger

Børnelitteratur har en lang tradition for at spille en vigtig rolle i danske børns liv. Danmark er det land i verden, som udgiver de fleste skønlitterære titler til børn pr. indbygger, og bøger og læsning er fortsat en markant del af også de mindste børns kulturvaner, både i dagtilbud og i fritiden.

Bogen har imidlertid fået konkurrence fra de mange andre medier, børn benytter, og indsatsen for at styrke børns møde med litteratur sker derfor i samspil med de nye formidlingsformer, som kobler litteraturen med interaktive oplevelser og inddrager børnenes egne aktive måder at omgås bøger og andre medier på.

Læselyst-kampagnen

Læselyst er en kampagne, som skal styrke børns lyst til at læse. Konkret ved at kampagnen inspirerer dagtilbud, dagplejere, biblioteker, skoler, klubber m.fl. til at sætte aktiviteter i gang, der giver børn indblik i de særlige oplevelser, de kan få gennem bøger. Pædagoger, kulturfolk, lærere og andre kan blive inspireret til selv at sætte læselystprojekter i gang ved at læse om konkrete læselystprojekter i en serie gratis temahæfter, kampagnen har udgivet. I hæfterne diskuterer eksperter også forskellige teoretiske spørgsmål om børn og læsning. Læselystpublikationerne kan rekvireres hos Biblioteksstyrelsen eller downloades på www.boernogkultur.dk. Se kontaktinfo under *Hjælp og vejledning*.

Kampagnen har hvert år særlige fokusområder, som skoler, institutioner, folkebiblioteker og andre lokale institutioner kan søge om støtte til at lave et lokalt projekt om. Læs mere om kampagnen og ansøgningsbetingelserne på www.laese lyst.nu. Bag kampagnen står Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender. Kampagnen begyndte i 2004 og fortsætter i sin nuværende form til og med 2007.

De pædagogiske læreplaner og læsehandlingsplan

Regeringens aktuelle målsætning om at gøre flere børn til gode læsere begynder i dagtilbudene i førskolealderen, hvor institutionernes pædagogiske læreplaner blandt andet skal sætte fokus på sproglig stimulering og udviklingen af børns sproglige kompetencer. Inspiration til hvordan man i dagtilbud kan bruge bøger til at stimulere børns sproglige udvikling og skærpe deres lyst til at lære at læse, kan man få i Læselystkampagnens temahæfter, der bl.a. har artikler om småbørns sproglige udvikling, dialogisk oplæsning, børnehavebiblioteker og andre konkrete projekter (se ovenfor).

Litteraturfestival for børn

Den Gode Historie er en landsdækkende børne- og ungdomslitteraturfestival, der afholdes med nogle års mellemrum. Festivalen har et stort og omfattende program med aktiviteter og tilbud, både i selve fe-

stivalperioden og i perioden før og efter. Følg med på hjemmesiden www.dengode-historie.dk.

Børn og bøger på nettet

DotBot (www.dotbot.dk) er de danske folkebibliotekers fælles hjemmeside for børn – et virtuelt oplevelsesbibliotek og en øjenåbner for folkebibliotekets tilbud og muligheder til børn. Hjemmesiden er en ramme om barnets møde med bogen samt bibliotekar eller forfatter, som barnet kan komme i dialog med via siden. På *DotBot* findes også *BogKidz*, hvor børn og børne-

bibliotekarer anbefaler børnebøger med fokus på læselysten.

Børnenes egen bogpris

Orla-Prisen (www.dr.dk/orla) er den eneste bogpris i Danmark, hvor børn og unge selv vælger, hvilke forfattere og tegnere, der skal hædres for årets bedste bøger og tegneserier. På hjemmesiden kan man høre uddrag fra de nominerede bøger og afgive sin stemme. *Orla-prisen* blev uddelt i maj 2006 og gentages i foråret 2007. Bag *Orla-prisen* står DR og Læselystkampagnen.

Råd, vejledning og tilbud

Læselyst-kampagnen

Biblioteksstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
www.laese lyst.nu

Kontaktperson:

Anna Enemark
Tlf. 33 73 33 57
aeb@bs.dk

Læse lyst er en kampagne, som styrker børns lyst til at læse bøger ved at invitere dagtilbud, skoler, folkebiblioteker, forfattere, illustratører og forældre til at sætte forskellige læse lystprojekter i gang. Kampagnen varer i sin nuværende form til og med 2007. Bag kampagnen står Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

Læs mere om *Læse lyst* og ansøgningsbetingelserne på www.laese lyst.nu.

Center for Børnelitteratur

Danmarks Pædagogiske Universitet
Tuborgvej 164
2400 København NV
Tlf. 88 88 93 70
cfb@dpu.dk
www.cfb.dk

Center for Børnelitteratur formidler viden om børnebøger til pædagoger, lærere og andre interesserede. Centret er en særlig forskningsenhed på Danmarks Pædagogiske Universitet, knyttet til Danmarks Pædagogiske Bibliotek, og centrets opgave er at skabe de bedst mulige vilkår for forskning i og produktion af børnelitteratur.

Biblioteksstyrelsen

H.C. Andersens Boulevard 2

1553 København V

Tlf. 33 73 33 73

bs@bs.dk

www.bs.dk

Kontaktperson:

Anna Enemark

Tlf. 33 73 33 57

aeb@bs.dk

Biblioteksstyrelsen støtter blandt andet projekter, som ønsker at udvikle nye koncepter for fremtidens børnebibliotek og som ønsker at styrke børnebibliote-

kernes rolle i børnekulturarbejdet. Læs mere i afsnittet om biblioteker.

Biblioteksstyrelsen er statens centrale organ på biblioteksområdet. Børn og unge er et af Biblioteksstyrelsens særligt prioriterede områder. Biblioteksstyrelsen er også tovholder for Læselyst-kampagnen.

Kunststyrelsen / Litteraturcentret

H.C. Andersens Boulevard 2

1553 København K

Tlf. 33 74 45 00

litteratur@kunststyrelsen.dk

www.kunststyrelsen.dk

Kontaktperson:

Lars Sidenius

Tlf. 33 74 50 68

ls@kunststyrelsen.dk

Litteraturcentret yder forskellige former for støtte til litteratur, bl.a. til børne- og ungdomslitteratur igennem Børnelitteraturpuljen, der er øremærket til professionelle forfattere af børnelitteratur, herunder også børnedramatik samt til illustrators arbejde med børnelitterære værker.

Litteraturcentret er en del af Kunstrådet. Rådets formål er blandt andet at fremme formidlingen af kunst inden for områderne litteratur, scenekunst, billedkunst og musik. Til hvert af de fire områder er der knyttet et fagudvalg. Kunstrådet og fagudvalgene yder støtte til de kunstneriske formål, som er omtalt i litteraturloven, teaterloven, billedkunstloven og musikloven.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links inden for både formidling og organisation under menupunktet *Litteratur og biblioteker*.

www.aslan.dk

Hjemmeside om børnelitteratur, hvor der bl.a. findes en vejviser til fortællere, en børnelitteraturkalender med festivaler, møder og andre aktiviteter, og artikler om børnelitteratur. Hjemmesiden udspringer af informationsbrevet *Aslan*, der handler om bøger for børn og unge og deres voksne. Både informationsbrev og hjemmeside udgives i privat regi.

www.childbooks.dk

Hjemmeside om dansk børnelitteratur, hvor voksne kan få et hurtigt overblik over danske børnebøger, og børn kan møde bøgerne i ord, lyd og billeder. Bag projektet står Litteraturcentret i Kunststyrelsen. Hjemmesiden er uafhængig af kommercielle interesser.

www.bibliotek.dk

De danske bibliotekers fælles database over deres materialer – dvs. bøger, musikcd'er, film dvd'er osv. Man kan søge på emner som f.eks. *Børnekultur* eller særskilte materialer som *Billedbøger* og *Børnebøger*. Materialerne kan bestilles on-

line døgnet rundt og afhentes på det lokale bibliotek.

www.dotbot.dk

DotBot er de danske folkebibliotekers fælles hjemmeside for børn, der skaber et virtuelt møde mellem barn og bog, bibliotekar og forfatter. På *DotBot* findes også *BogKidz*, hvor børn og bibliotekarer anbefaler børnebøger. Målgruppen er børnebibliotekets brugere fra 0-14 år.

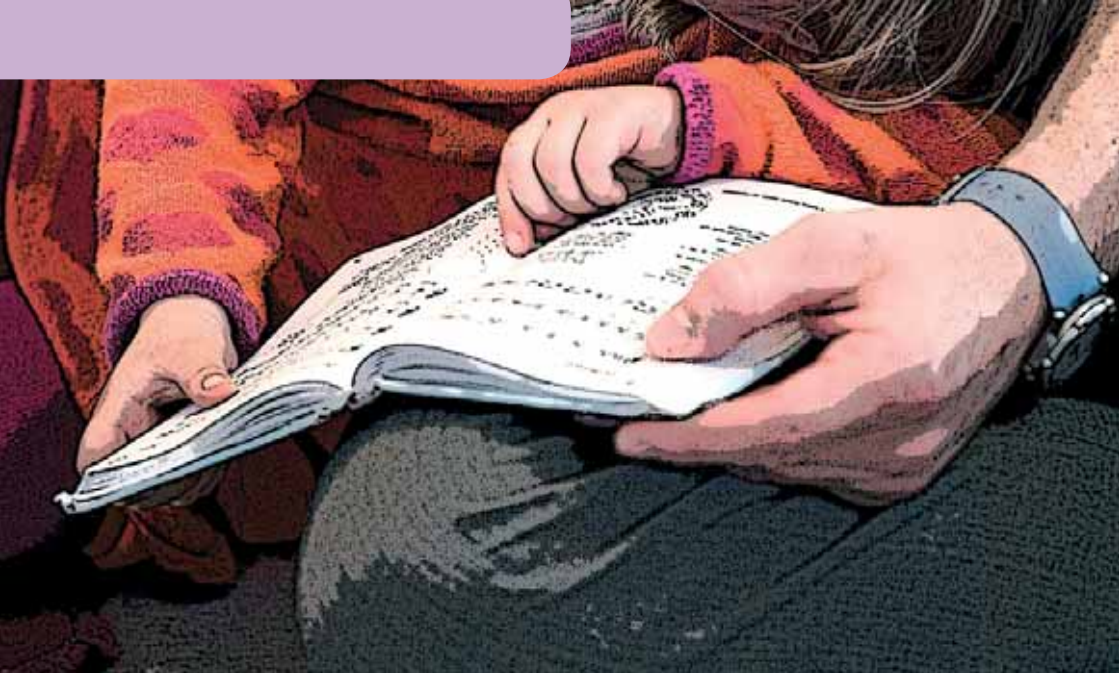
www.dr.dk/orla

Orla-Prisen er den eneste bogpris i Danmark, hvor børn og unge selv vælger, hvilke forfattere og tegnere, der skal hædres for årets bedste bøger og tegneserier. På hjemmesiden er der mulighed for at læse og høre uddrag fra bøgerne, anmelde dem eller selv skrive en historie. Bag *Orla-prisen* står DR og Læselystkampagnen. Målgruppen er de 4-14 årige.

www.ibby.dk

IBBY Danmark – Selskab for Børnelitteratur er et forum for alle, der arbejder med børne- og ungdomslitteratur og med formidling af oplysninger, udveksling af kontakter og internationalt arbejde. På hjemmesiden kan man finde mange brugbare links og kontaktinfo til f.eks. børnebogsforfattere og forlag, der udgiver børnebøger.

Læs højt-kuffert og Lav din egen bog-workshop

Læs højt-kuffert og Lav din egen bog-workshop – det er to af de aktiviteter, som er med til at skærpe lysten til bøger og fortællinger hos børnene i ti børnehaver i Blaabjerg, Blåvandshuk og Varde Kommune.

Initiativet begyndte med, at folkebiblioteket indrettede børnehavebiblioteker i alle institutionerne, hvor børn og forældre kan låne bøger og andre materialer med hjem, direkte fra institutionen.

I tilknytning til børnehavebibliotekerne er der løbende forskellige aktiviteter, bl.a. besøg af forfatteren Josefine Ottesen, der har inspireret børnene til at lave deres egen bog, som er blevet udstillet i børnehaven og på biblioteket.

Pædagogerne kan også på skift låne fire højtlæsningskufferter med remedier, de kan bruge til at skabe en særlig stemning omkring deres oplæsning. F.eks. en højtlæsningskasse med en lomme til sæbebobler, konge/prinsessekrone, et flot stearinlys og en stor fortællepude, børnene kan samles på. Børnebibliotekarerne informerer desuden løbende pædagogerne om nye, interessante højtlæsningsbøger.

Evalueringen af projektet viser, at læselysten og interessen for bøger er steget markant hos både børn og forældre – også blandt dem der ellers aldrig kommer på biblioteket.

Vores Bog er et projekt under Læselyst-kampagnen. Få flere oplysninger på www.laese lyst.nu eller hos børnebibliotekskonsulent Anna Enemark på tlf. 33 73 33 57 / aeb@bs.dk.

MUSIK

Musik er der masser af i børns hverdag – måske mere end nogensinde, fordi børn i dag har let adgang til musik via de elektroniske medier. Men børn har også stadig flere muligheder for at opleve det professionelle musikalske univers *live*, blandt andet i dagtilbudet.

Børnehavekoncerter

Hvert år bliver der afholdt børnehavekoncerter i udvalgte kommuner. Før koncerterne kommer musikerne på stuebesøg i institutionen, derefter spiller de fælles koncert i institutionen, og til sidst slutter de

af med 1-2 familiekoncerter i lokalområdet. Få mere information hos *LMS – Levende Musik i Skolen*. Kontaktinfo findes under *Råd, vejledning og tilbud*.

Musikskoler

130.000 børn bliver hvert år undervist i sang og musik i de i alt 229 offentligt støttede danske musikskoler. De fleste skoler har også tilbud til førskolebørn. Få mere information og en komplet liste over musikskoler med hjemmeside på Børnekulturportalen www.boernogkultur.dk under *Undervisning og fritid*.

Råd, vejledning og tilbud

LMS – Levende Musik i Skolen

Salholmmsgade 22
8000 Århus C
Tlf. 86 19 45 70
lms@lms.dk
www.lms.dk

LMS er et landsdækkende center, man kan kontakte, hvis man vil have hjælp til at arrangere koncerter for børn. LMS producerer og formidler professionelle koncertoplevelser til børn og unge, primært i form af skolekoncerter, men også som familiekoncerter, børnehavekoncerter, kompositionsforløb og udviklingsprojekter. LMS rådgiver dagtilbud, skoler, kommuner, amter, musikere m.fl. og hjælper gerne med råd, vejledning og information om aktuelle tilbud.

Kunststyrelsen / Musikcentret

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København K
Tlf. 33 74 45 00
www.kunststyrelsen.dk

Kontaktperson:

Hanne Holdt Madsen
hhm@kunststyrelsen.dk

Musikcentret er en del af Kunstrådet. Rådets formål er blandt andet at fremme formidlingen af kunst inden for områderne litteratur, scenekunst, billedkunst og musik. Til hvert af de fire områder er der knyttet et fagudvalg. Kunstrådet og fagudvalgene yder støtte til de kunstneriske formål, som er beskrevet i musikloven, litteraturloven, teaterloven og billedkunstloven.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links om formidling og institutioner under menupunktet *Musik og sang*.

www.lms.dk

På *LMS - Levende Musik i Skolens* hjemmeside findes *Musik for Børn Basen* (MB2 Basen) - en oversigt over godt 100 orkestre, som henvender sig til børn og unge. Basen præsenterer også ordninger med skolekoncerter, kompositionsprojekter osv., og man kan downloade koncertrelateret undervisningsmateriale.

www.musikformidling.dk

Et nationalt forum for formidling af musik og erfaringsudveksling. Under opbygning.

www.boernemusik.dk

Privat hjemmeside om børnemusik med oplysninger om udgivelser og kunstnere, arrangementskalender samt links til forhandlere af børnemusik.

www.funkyfrida.dk

Funky Frida er et musikalsk børnebibliotek på nettet under *dotbot.dk*. Her har børn adgang til at lytte til og skabe musik inden for alle genrer. Med musikvideomaskinen MuzArt kan man desuden skabe sin egen musikfortælling. Støttet af Biblioteksstyrelsen.

www.musikbibliotek.dk

De danske musikbibliotekers hjemmeside, hvor man kan søge efter musik i alle genrer og finde musikanbefalinger, artikler og nyheder.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for at søge i genrer som musik, efter geografiske områder og på datoer og i afgrænsede perioder.

Leg med lyd får børn til at spidse ører

Børnene i Helsingørs børnehaver har udforsket lyde og musik sammen med den professionelle musiker Thomas Sandberg. Han er klassisk uddannet slagtpøjspiller og mimiker og spiller på alt fra marimbaer til stegepander.

Thomas Sandberg besøgte først hver stue for at gøre børnene mere bevidste om lyd og musiks mange muligheder. Sammen med børnene fandt han sjove lyde i børnehavens hverdag, som de legede med og blandede med musik til små melodier. Børnene fik bagefter hver en CD med de lyde og den musik, de havde lavet. Derefter afholdt han en koncert for børn og pædagoger i hver af de 12 børnehaver, og til sidst sluttede han projektet af med fire familiekoncerter for både børn og forældre.

Pædagogerne har bagefter fået inspirationsmateriale til at sætte flere lyd- og musikaktiviteter i gang på egen hånd. Materialet er udviklet af Thomas Sandberg sammen med LMS – *Levende Musik i Skolen*.

Børnekulturkonsulenten i Helsingør Kommune har været ankerkvinde for projektet, som er finansieret af kommunen, af LMS og af bidrag på 2000 kroner fra hver af de medvirkende børnehaver.

Få flere oplysninger hos Helsingør Kommune, børnekulturkonsulent Ida Wettendorff på tlf. 49 28 36 94 /iwe65@helsingor.dk

SCENEKUNST

Teater, opera, dans, performance og cirkus

Børn har i dag mange muligheder for at deltage i teater- og danseaktiviteter i dagtilbud – både som publikum og som aktive deltagere. Der findes cirka 100 turnerende børneteatergrupper og 50 små scener i Danmark, hvoraf flere laver forestillinger til de allermindste. Sammen med egnsteatrene og de små storbyteatre giver de børn over hele landet mulighed for at se teater i dagtilbudet eller andre steder i lokalområdet.

Som et nyt tiltag har Danmark fået sit første Statsensemble for børneteater, *Corona La Balance*, som i 2005-2008 er udnævnt til statsensemble, spiller både stationært og på turné.

Teaterforestillinger, operaer og danseforestillinger for børn opføres også på Det Kongelige Teater, Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg, Det Danske Teater, Den Jyske Opera og på flere af teatrene under Københavns Teater.

Refusionsordningen

Når et dagtilbud køber en forestilling hos et børneteater eller et opsøgende teater, som er godkendt af staten, betaler staten halvdelen af forestillingens pris eksklusiv moms. Via refusionsordningen refunderer staten 50 procent (som altid udbetales til kommunen, ikke direkte til institutionen). Ordningen administreres af *Kunststyrelsen*. Kontaktinfo findes under *Råd, vejledning og tilbud*.

Formidling af teater

Teatercentrum formidler information om de teatre, som spiller for børn. Se kontaktinfo under *Råd, vejledning og tilbud*. Teatercentrum udgiver også *Børneteateravisen* fire gange om året, og *Den røde brochure* i april hvert år – en brochure med en oversigt over professionelle danske teatre, der tilbyder opsøgende og stationære teaterforestillinger for børn og unge. Teatercentrum arrangerer desuden en årlig teaterfestival for børn og unge (se nedenfor).

På Børnekulturportalen, www.boernogkultur.dk, kan man under *Kunstnere og scener* finde information om landets børneteaterscener og turnerende teatre, teatre for voksne med tilbud til dagtilbud og børnefamilier og om aktuelle børneteaterfestivaler.

Teaterfestivaler

Hvert år i april måned inviterer *Festival – Teater for børn og unge* over 100 professionelle børne- og ungdomsteatre fra hele landet til at deltage i Danmarks største børne- og ungdomsteaterfestival, der finder sted i en udvalgt værtskommune. I løbet af en uge opfører teatrene 150 gratis teaterforestillinger – i dagtimerne lukkede forestillinger for kommunens institutioner for børn på 1½-16 år, og om aftenen og i weekenden åbne forestillinger for familier. Festivalen er arrangeret af *Teatercentrum* i samarbejde med værtskommunen. Se kontaktinfo under *Råd, vejledning og tilbud*.

Horsens Børneteaterfestival finder sted i den tredje weekend i september, hvor 55 børneteatre opfører 150 forestillinger. Der er gratis adgang til forestillingerne, men billetter skal bestilles på forhånd. Festivalen arrangeres af Horsens Kommune, Kultur- og fritidsforvaltningen. Se under *Info-søgning*.

Formidling af dans

Dans som en kunstnerisk udtryksform for børn er en genre, der har udviklet sig meget de senere år. Flere dansegrupper inden for den moderne dans har f.eks. taget forestillinger for børn og unge på deres repertoire, og enkelte grupper tilbyder værkstedsforløb i forbindelse med forestillingerne.

Hvis man overvejer at lave et danseprojekt, kan man få gode råd og vejledning hos *Dansens Hus* dansekonsulenter i Kø-

benhavn og Århus. *Dansens Hus* udvikler også nye danse tilbud for og med børn og unge og tilbyder forskellige danseprojekter til blandt andet dagtilbud, som kan skræddersyes til den enkelte institution, hvis man har særlige ønsker. Kontaktinfo under *Råd, vejledning og tilbud*.

Cirkus

Cirkus og gøgl er kulturformer, som børn tit arbejder med i dagtilbud. Børnekulturens Netværk undersøger i øjeblikket, hvordan der skabes bedre muligheder for møder mellem børn og professionelle cirkusartister og gøglere. Målet er, at cirkus og gøgl skal indgå på lige fod med tilbudene på de mere etablerede kulturområder. Få mere information på Børnekulturportalen, www.børnognokkultur.dk, under *Leg og bevægelse* → *Cirkus og gøgl*, og på de hjemmesider, som er nævnt under *Info-søgning*.

Råd, vejledning og tilbud

Teatercentrum

Axeltorv 12, Bygn. D
1609 København V
Tlf. 35 30 44 00
info@teatercentrum.dk
www.teatercentrum.dk

Hos *Teatercentrum* kan man få oplysninger om turnerende teater og små scener, der spiller for børn, om refusionsgodkendte forestillinger og refusionsordningen, om den årlige teaterfestival for børn, og om det praktiske arbejde med at arrangere teaterforestillinger i dagtilbud. Teatercentrum er en institution under Kulturministeriet.

Corona La Balance – Statsensemble for børneteater

Corona La Balance i Smedehallen
Kastanie Allé 14
2720 Vanløse
Tlf. 38 79 28 22
post@corona-la-balance.dk
www.corona-la-balance.dk

Corona La Balance er et samarbejde mellem Corona Danseteater og Theater La Balance, der i perioden 2005–2008 er udnævnt til Danmarks første Statsensemble for børneteater. Corona La Balance skaber udfordrende og vedkommende forestillinger, der møder publikum i øjenhøjde.

Dansens Hus

Hørsholmsgade 20
2200 København N
Tlf. 35 86 86 00
dansenshus@dansenshus.dk
www.dansenshus.dk

Dansens Hus er centrum for det moderne dansemiljø i Danmark. Huset arrangerer danseprojekter af vidt forskellig karakter for børn og unge, og husets dansekonsulenter i København og Århus samarbejder med amter og kommuner. Vil man lave et danseprojekt i dagtilbudet, kan man få råd og vejledning hos konsulenterne.

Dansekonsulent / Århus

Ulla Gad
Vester Allé 3 C
8000 Århus C
Tlf. 86 19 78 96
ulla@dansenshus.dk

Dansekonsulent / København

Anna Katrine Korning
Hørsholmsgade 20, 3. sal
2200 København N
Tlf. 35 86 86 16
annakatrine@dansenshus.dk

Kunststyrelsen / Scenekunstcentret

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf. 33 74 45 00
scenekunst@kunststyrelsen.dk
www.kunststyrelsen.dk

Scenekunstcentret er en del af Kunstrådet. Rådets formål er blandt andet at fremme formidlingen af kunst inden for områderne scenekunst, litteratur, billed-

kunst og musik. Til hvert af de fire områder er der knyttet et fagudvalg. Kunstrådet og fagudvalgene yder støtte til kunstneriske formål, herunder til formål, der fremgår af musikloven, litteraturloven, teaterloven og billedkunstloven. Scenekunstudvalget yder drifts-, turné og projektstøtte mm. til professionelle børne- og ungdomsteatre. Refusionsudvalget, der er nedsat af Kulturministeriet, har til opgave at godkende, hvilke forestillinger af børneteater og opsøgende teater, kommunerne kan opnå købsrefusion af.

Kunststyrelsen er sekretariat for Kunstrådet og Refusionsudvalget samt administrerer en række kunststøtteordninger for Kulturministeriet, herunder den statslige støtte til institutionsteatre, egne teatre, små storbyteatre og købsrefusionsordningen.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links om formidling og institutioner under menupunktet *Teater og dans* samt under *Leg og bevægelse* -> *Cirkus og gøgl*.

www.teatercentrum.dk

På *Teatercentrums* hjemmeside kan man få information om teater for børn og unge. Man kan også downloade *Den Røde Brochure* - en oversigt over professionelle danske teatre, der tilbyder opsøgende og stationære teaterforestillinger for børn og unge.

www.proscenium.dk

På de danske teatres netportal kan man udover relevante links finde artikler og kalenderstof og tilmelde sig nyhedsbrev. Proscenium redigeres af et udvalg under Børneteatersammenslutningen og Foreningen af Små Teatre.

www.kgl-teater.dk

Det Kongelige Teater opfører skuespil, balletforestillinger og opera for børn og unge på 5-18 år. Det Kongelige Teater opfører også familieforestillinger. Få flere informationer på hjemmesiden.

www.aarhusteater.dk

Aarhus Teaters Skolescene tilbyder en række teater- og danseforestillinger, også til de mindre børn. Skolescenen har både dag og aftenforestillinger. Få flere informationer på hjemmesiden

www.aalborg-teater.dk

Aalborg Teaters skolescene opfører forestillinger for børn og unge. Få flere informationer på hjemmesiden.

www.odenseteater.dk

Odense Teater opfører forestillinger for børn og unge samt familier. Få flere informationer på hjemmesiden.

www.detdanskeateater.dk

Det Danske Teater opfører familieforestillinger. Få flere informationer på hjemmesiden.

www.jyske-opera.dk

Den Jyske Opera opfører operaer for børn og unge. Få flere informationer på hjemmesiden.

www.folketeatret.dk

På *Folketeatrets* hjemmeside kan man finde oplysninger om teatrets familieforestillinger.

www.unima.dk

På den internationale marionetdukkesammenslutning *UNIMAs* danske hjemmeside kan man få information om teatre, der spiller med marionetdukker.

www.boerneteaterfestival.horsens.dk

Information om *Horsens Børneteaterfestival*, der finder sted hvert år den tredje weekend i september.

www.dats.dk

Dansk Amatør Teater Samvirkes hjemmeside rummer information om dramasko-

ler, rollespil og amatørteater, hvor børn kan medvirke aktivt i forestillingerne.

www.dansiuddannelse.dk

Dans i Uddannelse er et samlingspunkt for alle, der arbejder med at udbrede dans som kunstart til børn og unge. Mere information på hjemmesiden.

www.cirkus-dk.dk

Privat hjemmeside med fakta og links til danske cirkuser.

www.cirkuskandinavia.dk

Privat hjemmeside med fakta og links til nordiske cirkuser.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for at søge i genrer som musik, efter geografiske områder og på datoer og i afgrænsede perioder.

Danseuge i børnehaven

En time om dagen danser 20 børnehavebørn sammen med en professionel danser, når der er danseuge i en af Slagelse Kommunes børnehaver. Danseren, Maria Striim, bliver stillet til rådighed af Vestsjællands Amt, som har ansat hende til at arbejde med dansen som fortælleform til amtets børn på 3-6 år.

Det konkrete formål med ugen er at lave en eventyrforestilling, som børnene skal opføre for forældre og søskende. Børnene er selv med til at bestemme koreografien. Maria Striim tager udgangspunkt i børnenes egen kropsforståelse og motorik: Ved at blande fortælling, dans og leg, giver hun dem mulighed for at udtrykke de forskellige rollers sindstilstande og temperamenter – alle danse rummer både rolige og voldsomme elementer, stille og larmende passager osv. F.eks. ildfluesangen, prinsessesangen og troldesangen om de sure norske trold, der tramper, hopper og falder på halen. Maria Striim danser undervejs for børnene, så de får mulighed for at opleve en udøvende danser på nært hold.

Få flere oplysninger på www.dansenshus.dk eller hos dansekonsulent Anna Katrine Korning på tlf. 35 86 86 16 / annakatrine@dansenshus.dk.

BIBLIOTEKER

Alle børn i Danmark har adgang til det lokale børnebibliotek, hvor de kan låne et bredt udvalg af medier: Bøger, tegneserier, musik, computer-spil og film. Børnebiblioteket har også hjemmesider på nettet – blandt andet via portalerne *DotBot* og *Spørg Olivia*, hvor børn f.eks. kan møde Funky Frida, Container Connie og Kloge Åge, der formidler musik, litteratur, online spøgetjenester, netguides og meget mere.

Børnekultur på biblioteket

Bibliotekerne har en helt særlig position inden for børnekulturen, fordi de har mange års erfaring med at formidle kultur til børn, samtidig med at de når ud til børn overalt i landet, takket været deres store geografiske udbredelse. Derfor er børnebibliotekerne mange steder en lokal krumtap i arbejdet med børn og kultur – de deltager i mange og meget forskelligartede projekter sammen med dagtilbud, dagplejer, skoler, fritidsklubber, kulturinstitutioner og foreninger. Bibliotekerne tilbyder også en bred vifte af arrangementer for børn i fritiden og i ferier, og en del folkebiblioteker har særlige aktiviteter for børn med anden etnisk baggrund.

Samarbejde på tværs af dagtilbud og bibliotek

Dagtilbudenes muligheder for at samarbejde med folkebiblioteket er næsten uendelige.

Man kan f.eks. sammen arrangere særlige dage for dagplejere og dagtilbud, hvor børn og voksne får en fælles oplevelse og bliver præsenteret for de mange materialer, bib-

lioteket kan tilbyde førskolebørn. Man kan også aftale med bibliotekaren, at børnehaven får sit eget bogdepot hjemme i institutionen, eller man kan udvide depotet til et børnehavebibliotek, hvor forældre og børn kan låne bøger og spil med hjem.

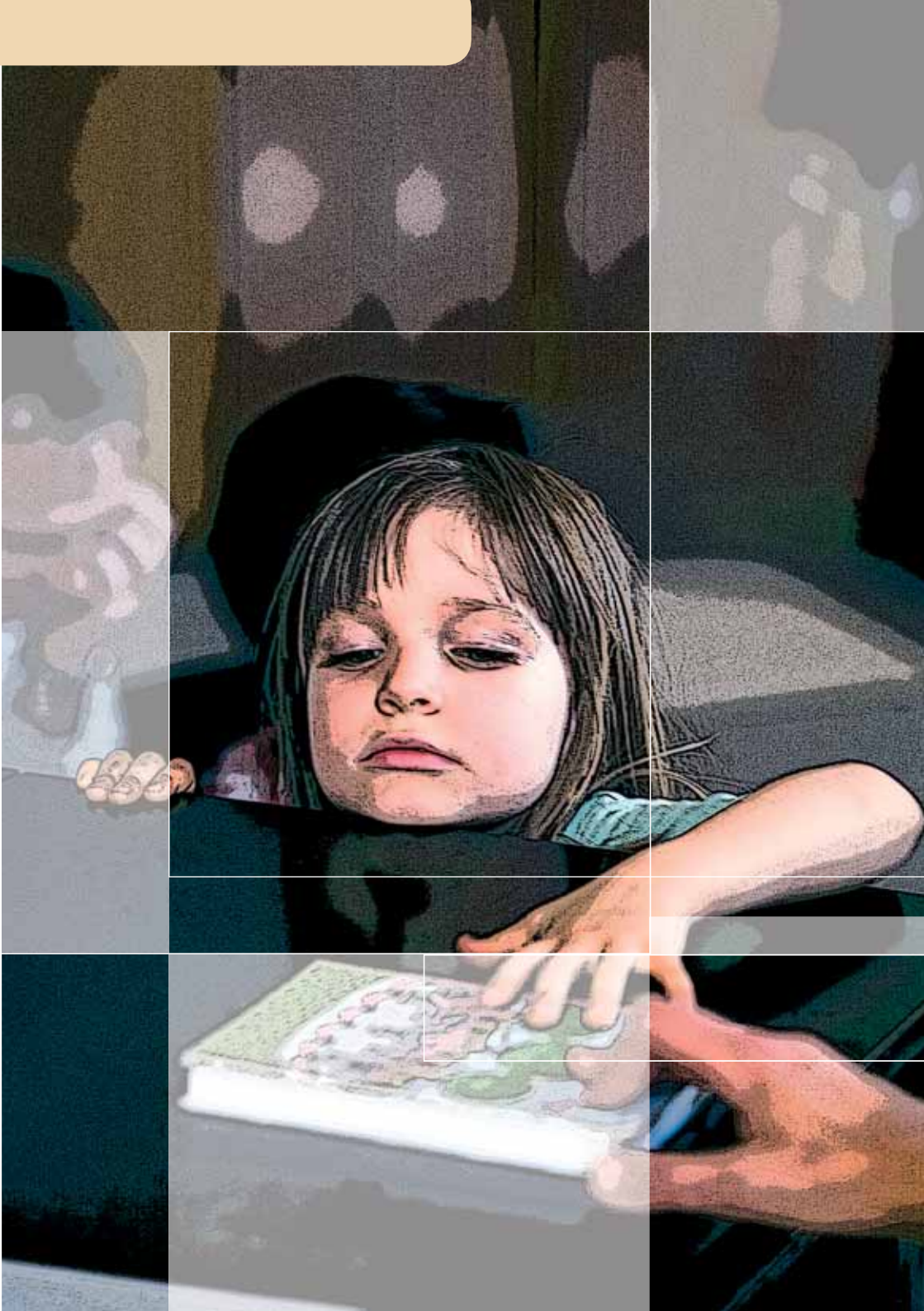
Biblioteket kan også skaffe materialer og lave særlige emnekasser og litteraturlister til emneforløb i institutionen. Og bibliotekaren kommer gerne ud i institutionen og fortæller om gode børnebøger eller laver oplæg på forældremøder, hvor forældrene præsenteres for gode højt læsningsbøger og får tips til, hvordan man kan stimulere børns sprog og læselyst.

Man kan også samarbejde med biblioteket om at lave tilbud til særlige grupper, f.eks. børn der har brug for ekstra sprogstimulering, og man kan sammen arrangere fælles temadage for bibliotekarer, pædagoger og sundhedsplejersker.

Dagtilbud kan søge om tilskud til projekter via *Udviklingspuljen for skole- og folkebiblioteker* og *Læselystkampagnen* (se side 24).

Råd, vejledning og tilbud

Biblioteksstyrelsen

H.C. Andersens Boulevard 2

1553 København V

Tlf. 33 73 33 73

bs@bs.dk

www.bs.dk

Kontaktperson:

Anna Enemark

Tlf. 33 73 33 57

aeb@bs.dk

Biblioteksstyrelsen er statens centrale organ på biblioteksområdet. Børn og unge er et af Biblioteksstyrelsens særligt prioriterede områder. Styrelsen arbejder aktuelt med at udvikle bibliotekernes rolle i det børnekulturelle arbejde, med at udvikle nye koncepter for fremtidens børnebibliotek og med at styrke samarbejdet mellem dagtilbud og folkebiblioteker, bl.a. ved at lave børnehavebiblioteker i institutionerne. Biblioteksstyrelsen er også tovholder for *Læselystkampagnen*.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links til formidling og organisation under menupunktet *Litteratur og biblioteker*.

www.bibliotek.dk

Bibliotek.dk er de danske offentlige bibliotekers fælles database over deres materialer. Dvs. bøger, musik-cd'er, film-dvd'er osv. Databasen giver mulighed for at søge på emner som børnekultur og efter særskilte materialer som billedbøger og børnebøger. Materialer kan bestilles online døgnet rundt og afhentes på det lokale bibliotek.

www.biblioteksvagten.dk

Biblioteksvagten er en gratis spørgetjeneste på nettet, der giver svar på alle de spørgsmål, man kan stille til en bibliotekar – dog ikke fuldstændige littera-

tursøgninger eller omfattende emnefore-spørgsler.

www.dotbot.dk

DotBot er de danske folkebibliotekers fælles hjemmeside for børn, der skaber et virtuelt møde mellem barn og bog, bibliotekar og forfatter. På *DotBot* findes også *BogKidz*, hvor børn og bibliotekarer anmelder børnebøger. Målgruppen er børnebibliotekets brugere på 0-14 år.

www.spoergolivia.dk

Spørg Olivia er en interaktiv spørgetjeneste på nettet, som folkebiblioteket har lavet i samarbejde med DR. Den fælles vision er at forbedre og udvikle børns adgang til information, og kernen i *Spørg Olivia* er selve spørgetjenesten, som består af *Spørg på mail*, *Spørg online* og *Olivias svar*. Målgruppen er alle, dog især børn på 8-14 år.

www.dr.dk/orla

Orla-Prisen er den eneste bogpris i Danmark, hvor børn og unge selv vælger, hvilke forfattere og tegnere, der skal hædres for årets bedste bøger og tegneserier.

På hjemmesiden er der mulighed for at læse og høre uddrag fra bøgerne, anmelde dem eller skrive en historie selv. Bag *Orla-prisen* står DR og Læselystkampagnen. Målgruppen er børn på 4-14 år.

Børnehavebibliotek for forskellige kulturer

Børnehaven Nordstjernen har mange tosprogede børn. Derfor har man etableret et lille bibliotek med billedbøger i et afskærmet, roligt hjørne i det store fællesrum, hvor børnene, pædagogerne og forældrene mødes på tværs af kulturer med bøgerne som fælles omdrejningspunkt.

En gang om ugen har den lokale børnebibliotekar besøgt børnehaven de sidste to år. Hun har haft nye bøger med og givet gode råd om oplæsning, og hvordan man kan bruge bøgerne som omdrejningspunkt for kulturmoderne.

Gennem møderne er børn og forældre blevet fortrolige med at bruge bøger i hverdagen, og bibliotekaren er blevet et kendt ansigt, hvad der lokker flere børn og forældre på folkebiblioteket. Projektet har også gjort børnehavens hverdag mere spændende for både børn og voksne. Alt i alt et godt bidrag til at fremme integrationsarbejdet, vurderer pædagogerne.

Børnehaven Nordstjernen ligger i Greve Kommune. Få flere oplysninger hos Aase Mathiesen, leder af Nordstjernen, på tlf. 43 90 91 61 / aam@greve.dk eller hos Marianne Borup, Greve Bibliotek på tlf. 43 95 80 00/mkb@grevebib.dk.

MUSEER

Danmark har mere end 300 kulturhistoriske museer, kunstmuseer, naturhistoriske museer og science centre. Halvdelen er statsmuseer eller statsanerkendte, og de er derfor forpligtede til at formidle deres samlinger til børn. Ifølge Museumsloven skal de være med til at gøre kulturarven nærværende for børn – i samspil med de øvrige målsætninger på bl.a. dagtilbudsområdet.

Museumsloven giver børn under 18 år gratis adgang til alle statsanerkendte museer. På Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst har voksne gratis adgang til de permanente udstillinger.

Museerne tager imod

Museerne er populære udflygtsmål for bl.a. dagtilbud, fordi museumsbesøg giver børn unikke oplevelser og en særlig viden om kunst, kultur og natur i fortid og nutid. Nogle museer har etableret særlige børnemuseer med udstillingsrum og værkste-

der, mange har en lang tradition for at lave særlige arrangementer og udstillinger til børn, og mange har formidlingstilbud til børn under 6 år – også digitale tilbud, så man hjemme i dagtilbudet kan forberede børnene på besøget, eller følge op på besøget bagefter og finde svar på de spørgsmål, børnene stiller.

På Danske Museer Online, www.dmo1.dk, kan man søge og finde alle landets statslige og statsanerkendte museer. Kontakt det enkelte museum for oplysninger om særlige tilbud til førskolebørn.

Historiens Dag i hele landet

Historiens Dag er en festdag for kulturarven og en appetitvækker, der skal pirre børn og voksnes nysgerrighed og inspirere dem til også at gå om bord i kulturarven de øvrige 364 dage om året.

Historiens Dag fejres over hele landet med et nyt tema hvert år, der sætter fokus på børn og historie. Bag aktiviteterne står lokale kræfter som museer, biblioteker, arkiver og foreninger. Kulturarvsstyrelsen koordinerer aktiviteterne og støtter arrangementerne med vejledning og økonomisk tilskud til markedsføring. Se kontakinfo under *Råd, vejledning og tilbud*.

Formidling på nettet

Man kan finde en oversigt over digitale formidlingsprojekter for børn på [www.kuas.dk/kulturarven/Børn og kulturav/formidling til børn/](http://www.kuas.dk/kulturarven/Børn_og_kulturav/formidling_til_børn/) på internettet. Flere projekter henvender sig til mindre børn – målgruppens alder er angivet.

Råd, vejledning og tilbud

Historiens Dag

Kulturarvsstyrelsen
Slotsholmsgade 1
1216 København K

Efter 20. nov. 2006:

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Kontaktperson:

Projektkoordinator Gitte Lildholdt
Tlf. 33 74 51 00
gli@kuas.dk
www.historiensdag.dk
www.kulturarv.dk/historiensdag

Historiens Dag er en årligt tilbagevendende begivenhed foreløbig frem til 2008. Hvert år har sit særlige tema med fokus på børn i historien.

Organisationen Danske Museer (ODM)

Vartov
Farvergade 27D
1463 København K
Tlf. 49 14 39 66
Fax 49 14 39 67
info@dkmuseer.dk
www.dkmuseer.dk

Organisationen Danske Museer (ODM) er en interesseorganisation for 196 danske museer inden for kunst og kultur- og na-

turhistorie. ODM arbejder blandt andet for at fremme dansk museums svæsens interesser og formidle museale anliggender til offentligheden.

Kulturarvsstyrelsen

Slotsholmsgade 1
1216 København K
Tlf. 72 26 51 00

Efter 20. nov. 2006:

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf. 33 74 51 00
kuas@kuas.dk
www.kuas.dk

Kontaktperson:

Charlotte Hansen
chn@kuas.dk

Kulturarvsstyrelsen har ansvaret for at sikre og formidle vores materielle kulturarv til alle borgere. Det vil sige de mange menneskeskabte, historiske genstande, som er med til at skabe vores fælles erindring – fra bygninger, fortidsminder og kunstværker til kuriøse hverdags ting. Styrelsen gør en særlig indsats for at børn og unge skal opleve formidlingen af kulturarven som vedkommende. Indsatsen sker i et tæt samarbejde med de statslige og statsanerkendte museer og Undervisningsministeriet.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde nyheder og relevante links til formidling og institutioner under menupunktet *Kultur-arv og museer*.

www.dmo1.dk

På *Dmo1* (Danske Museer Online) kan man besøge alle landets statslige og stats- anerkendte museer. Man kan søge på geografi, efter emne, specifikke samlinger og hentes praktiske oplysninger om de enkelte museer. Publikum inviteres også på virtuelle omvisninger i museer- nes samlinger, hvor der fortælles histo- rier om de ting og værker, som vises.

www.mik.dk

MiK (Museerne i København) er en fæl- les portal for museerne i Storkøbenhavn, hvor man nemt får overblik, information og inspiration til nye kulturoplevelser for børn i Storkøbenhavn. Man kan bl.a. søge efter forskellige udstillinger og arrange- menter.

www.kultunaut.dk

Kultunaut er en elektronisk kulturguide med mulighed for søgning inden for geo- grafiske områder, i kalenderperioder og i genrer som f.eks. udstillinger.

Kulturhistorie for de mindste

Med fortællingen som omdrejningspunkt har Holbæk Museum introduceret 100 børn fra fem børnehaver til museets rum, genstande og udstillinger. I projektet *Tid og Rum* besøgte børnene museet i alt ti gange, og ved hvert besøg hørte de historier – og digtede selv nye – i selskab med skuespilleren Inge Duelund Nielsen, der var projek- tets tovholder. Historiefortællingen tog afsæt i museet og inddrog flere elementer, f.eks. føljetonen *Lulu og Trolde*n, nye historier, som børnene selv digtede, lege med udgangspunkt i dagens fortællinger samt *Hviskestene*n – en udleveret genstand, som børnene som afslutning skulle hviske dagens historie til.

Mellem besøgene fik børn og pædagoger hjemmeopgaver, hvor de skulle lave et kunstnerisk produkt, som knyttede sig til dagens historie.

Projektet gav undervejs børnene en voksende forståelse og interesse for, hvad hi- storie og museer er. Som et af børnene konstaterede: ”Når vi bliver gamle og skal til at dø, skal vi huske at tage bussen ned på museet med vores tøj og overtøj, så man kan se, hvordan vi har levet.”

Få flere oplysninger hos museumsleder Lene Floris på floris@holbmus.dk og projek- tets tovholder, skuespiller Inge Duelund Nielsen på duelund@nielsen.mail.dk.

4. Valg af kunstner

Pædagoger har forskellige muligheder for at danne sig et overblik over, hvilke kunstnere dagtilbudet kan arbejde sammen med om et kunstprojekt, og hvordan man finder frem til vedkommende.

Både i dette kapitel og på Børnekulturportalen, www.boernogkultur.dk, kan man finde links til forskellige relevante oversigter og kunstnerdatabaser, både lokale og landsdækkende.

Man kan også søge inden for den kunstart, man er interesseret i – via databaser på nettet eller via kunstartens faglige organisationer. I mange tilfælde kan man også få hjælp ved at kontakte kompetencecentre, som er listet under *Råd, vejledning og tilbud* i kapitel 3.

Billedkunst

Billedkunstnernes Forbund

Vingårdstræde 21
1070 København K
Tlf. 33 12 81 70
bkf@bkf.dk
www.bkf.dk

Kontaktperson:

Vibeke Rostrup Boysen

På Billedkunstnernes Forbunds hjemmeside findes en oversigt over foreningens 800 medlemmer. Kontakt forbundets sekretariat for oplysninger om, hvilke kunstnere der er interesserede i at arbejde med børn.

Huskunstnerdatabasen

Kunstrådets database over godkendte kunstnere til *Huskunstnerordningen* findes efter 1. november 2006 på hjemmesiden www.huskunstner.boernogkultur.dk. Databasen kan bruges som inspiration til valg af kunstner.

Kunstdk.dk

Database over danske billedkunstnere, som Billedkunstcenteret/Kunststyrelsen står bag.

Børnekulturportalen

Relevante oversigter og links til kunstnerdatabaser findes på www.boernogkultur.dk under *Billede og form* → *Kunstnere og uddannelse*.

Film og medier

Dansk Skuespillerforbund

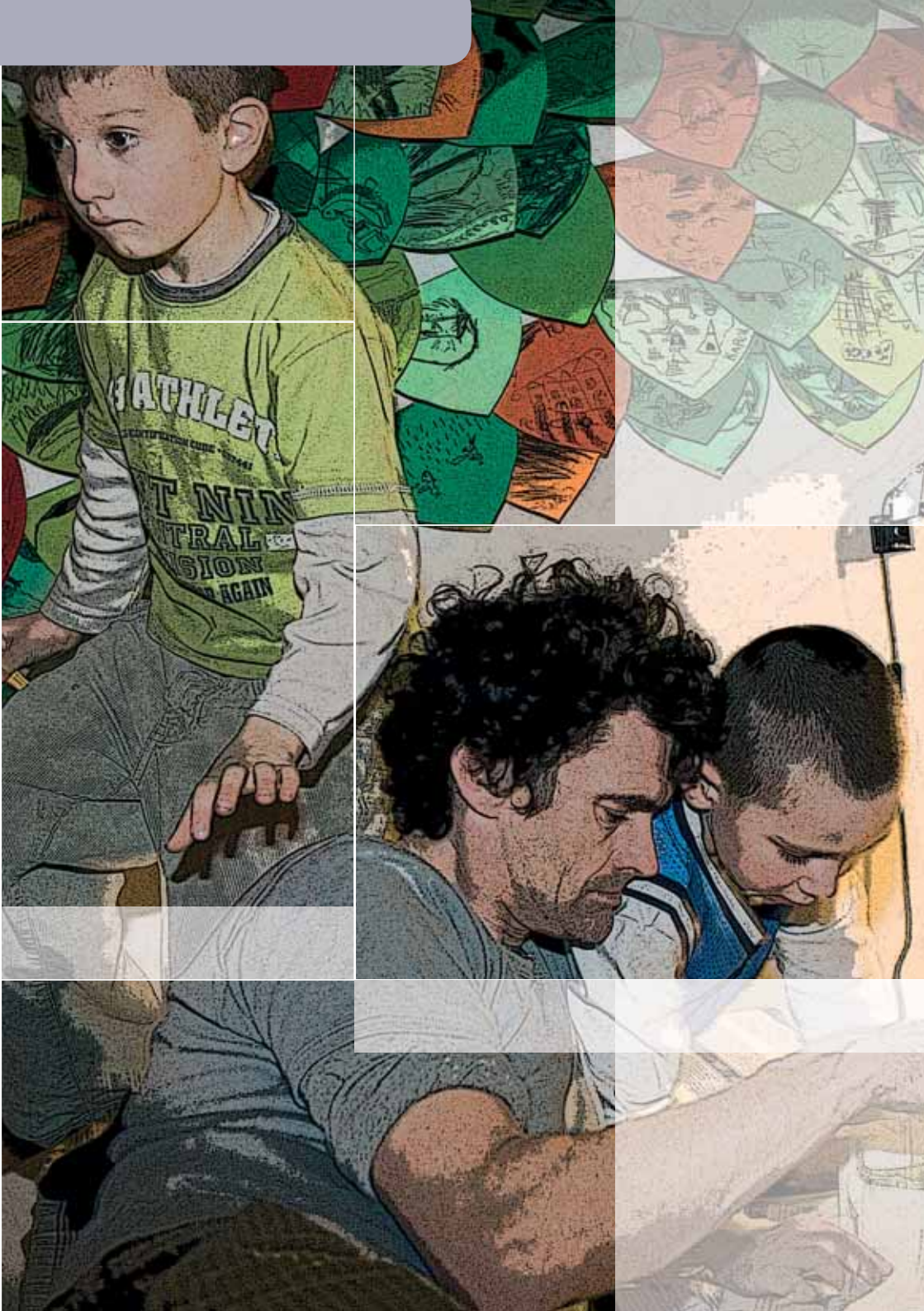
Sankt Knuds Vej 26
1903 Frederiksberg C
Tlf. 33 24 22 00
www.skuespillerforbundet.dk

Kontaktperson:

Henrik Petersen
hp@skuespillerforbundet.dk

Dansk Skuespillerforbund (DSF) er den faglige organisation for skuespillere, operasangere, dansere og koreografer. Ved personlig henvendelse til DSF's sekretariat kan man blive henvist til en skuespiller, der matcher ens behov.

Danske Filminstruktører

Vermundsgade 19, 2.

2100 København K

Tlf. 35 83 80 05

mail@filmdir.dk

www.filmdir.dk

Kontaktperson:

Steen Madsen

Danske Filminstruktører (DF) er sammenslutning af Film-, TV- og Video-instruktører i Danmark. Ved personlig henvendelse til sekretariat, kan man blive henvist til en instruktør, der matcher ens behov.

Sammenslutningen af Danske Scenografer

Kongens Nytorv 21

Baghuset 3. sal

1050 København K

Tlf. 33 14 33 55

www.scenograf.dk

Kontaktperson:

Jacob Pelch

sds@scenograf.dk

Sammenslutningen af Danske Scenografer (SDS) er en fagforening for scenografer, lysdesignere, kostumedesignere m.fl. Ved personlig henvendelse til SDS's sekretariat, kan man blive henvist til en scenograf, der matcher ens behov.

Børnekulturportalen

Relevante oversigter og links til kunstnerdatabaser findes på www.boernogkultur.dk under *Film og animation* → *Filmproduktion*

Litteratur**Dansk Forfatterforening**

Strandgade 6

1401 København K

Tlf. 32 95 51 00

danskforfatterforening@danskforfatterforening.dk

www.danskforfatterforening.dk

Kontaktperson:

Irene Petersen

Man kan få ideer til et forfatterbesøg ved at kontakte DFF's B&U-afdeling. På Dansk Forfatterforenings hjemmeside findes desuden en alfabetisk adresseliste over foreningens medlemmer, blandt andet de danske børne- og ungdomsbogsforfattere og illustratører. Hjemmesiden har også links til danske, nordiske og internationale forfatterorganisationer.

Børnekulturportalen

Oversigter over kunstnere og links til databaser findes på www.boernogkultur.dk under *Litteratur og biblioteker* → *Forfattere, illustratører og fortællere*.

Huskunstnerdatabasen

Kunstrådets database over godkendte kunstnere til Huskunstnerordningen findes efter 1. november 2006 på hjemmesiden www.huskunstner.boernogkultur.dk. Databasen kan bruges som inspiration til valg af kunstner.

Forfatternet

Webguide til nulevende danske skønlitterære forfattere for børn og voksne, som er udarbejdet af en række folkebiblioteker landet over. Guiden indeholder pt. 578 kunstnere og flere er på vej. Se www.forfatternet.dk.

Forfatterweb

Webguide til danske skønlitterære forfattere og illustratorer for børn og voksne, som kun er tilgængelig på biblioteket. Guiden er udarbejdet af Dansk Biblioteks Center. Se www.forfatterweb.dk.

DotBot

DotBot – børnebibliotekernes service på nettet – har en database over børnebogsforfattere. Se www.dotbot.dk.

Aslan

Vejviser til fortællere findes på hjemmesiden www.aslan.dk.

Illustratorgruppen

På Illustratorgruppens hjemmeside findes informationer om danske illustratorer, der arbejder med billedbøger. Illustratorgruppen er en del af B&U gruppen i Dansk Forfatterforening. Medlemmerne er danske illustratorer med et bredt arbejdsområde, men med billedbogen som fællesnævner. Se www.illustrator-gruppen.dk.

Musik

Dansk Musiker Forbund

Sankt Hans Torv 26
2200 København N
Tlf. 35 240 240
dmf@dmf.dk
www.dmf.dk

Kontaktperson:

Anders Laursen

Dansk Musiker Forbund (DMF) er en landsorganisation, der omfatter musikere, musikundervisere, sangere og musikteknikere. Man kan få rådgivning hos DMF's sekretariat, som også formidler kontakt til musikere, hvis man ønsker at arrangere et møde mellem børnene og en professionel musiker.

Danske Populærautorer

Gråbrødretorv 16
1154 København K
Tlf. 33 12 00 85
dpa@dpa.org

Kontaktperson:

Hans Dal

Danske Populærautorer (DPA) er en faglig forening for danske komponister af og forfattere til populærmusik. Man kan få rådgivning hos DPA's sekretariat, som også formidler kontakt til kunstnere, der arbejder med børn.

Danske Sangskrivere og Komponister

Gråbrødretorv 16, 2. sal
1154 København K
Tlf. 33 12 01 09

Kontaktperson:

Trine Jüeck Eschen Larsen
tjl@djbf.dk

Danske Sangskrivere og komponister (DJ-BFA) er en forening for professionelle komponister og sangskrivere inden for jazz, rock, folkemusik og beslægtede musikgenrer.

Man kan få rådgivning hos DJBFA's sekretariat, som også formidler kontakt til kunstnere, hvis man ønsker at arrangere et møde mellem børnene og en professionel musiker.

Dansk Komponistforening

Gråbrødretorv 16
1154 København K
Tlf. 33 13 54 05

Kontaktperson:

John Frandsen
jf@komponistforeningen.dk

Dansk Komponistforenings medlemmer er professionelle komponister inden for klassisk musik, men foreningen har også medlemmer, der fortrinsvis arbejder i "cross-over" genrer mellem rytmisk og klassisk musik eller med elektroakustisk musik. Man kan få kontakt hos sekretariatet, som også formidler kontakt, hvis man ønsker at arrangere et møde mellem børnene og en professionel komponist.

Dansk Jazzforbund

Nytorv 3, 3. sal
1450 København K
Tlf. 33 45 43 00

Kontaktperson:

Jacob Haagendal Nielsen
jh@dkjazz.dk

Dansk Jazzforbund er en ikke-kommerciel interesseorganisation, der arbejder for at synliggøre, styrke og profilere dansk jazz i Danmark og i udlandet. Forbundet giver råd, vejledning og tilbud til jazzrelaterede projekter – også med børn.

Børnekulturportalen

På Børnekulturportalen kan man finde oversigter over orkestre, der giver skolekoncerter, børnehavekoncerter, kamæleonkoncerter og karavanekoncerter. Se www.boernogkultur.dk under *Musik og sang* → *Kunstnere og orkestre* → *Koncerter for børn*.

Huskunstnerdatabasen

Kunstrådets database over godkendte kunstnere til Huskunstnerordningen findes efter 1. november 2006 på hjemmesiden www.huskunstner.boernogkultur.dk. Databasen kan bruges som inspiration til valg af kunstner.

Musikformidlingen

På Musikformidlingens hjemmeside findes en landsdækkende, privat oversigt over solister og kunstnere, som arbejder med underholdning for børn. Kunstnerne er opdelt efter genrer inden for musik, dans, teater, klovne, gøglere og tryllekunstnere. Se www.danskmusik.com.

MB2 (Musik for Børn Basen)

På LMS – Levende Musik i Skolens hjemmeside findes en database over musikere, der henvender sig til et børnepublikum. Database uddygges løbende, og oplysningerne ajourføres årligt. LMS kan kontaktes for mere information om musikere og grupper. Se www.lms.dk.

Komponist- og sangskriverdatabasen

En database med medlemmer af Danske Jazz, Beat og Folkemusik Autorer (DJBFA), Danske Populær Autorer (DPA), Dansk komponist Forening (DKF) og KODA findes på www.komponister.dk.

Børnemusik i Danmark

Database over kunstnere, oplysninger om udgivelser, arrangementskalender og links

til forhandlere af børnemusik findes på den private hjemmeside www.boernemusik.dk.

Scenekunst

Teatercentrum

Axeltorv 12, Bygn. D
1609 København V
Tlf. 35 30 44 00
info@teatercentrum.dk
www.teatercentrum.dk

Teatercentrum er en institution under Kulturministeriet, som formidler information om de teatre, der spiller for børn og unge. Teatercentrum udgiver *Den Røde Brochure* – en oversigt over professionelle danske teatre, der tilbyder opsøgende og/eller stationære teaterforestillinger for børn og unge. Brochuren kan bestilles i en trykt udgave eller downloades på hjemmesiden.

Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Vermundsgade 19, 2.
2100 København K
Tlf. 35 83 80 05
info@stagedirectors.dk
www.stagedirectors.dk

Kontaktperson:

Sandra Piras / Bibi Skousen

Foreningen af Danske Sceneinstruktører (FDS) er den faglige organisation for instruktører, som er uddannet på de anerkendte teaterskoler eller har en tilsvarende erfaring som instruktør. Man kan få rådgivning hos FDS's sekretariat, som også formidler kontakt, hvis man ønsker at arrangere et møde mellem børnene og en professionel sceneinstruktør.

Dansk Skuespillerforbund

Sankt Knuds Vej 26
1903 Frederiksberg C
Tlf. 33 24 22 00
www.skuespillerforbundet.dk
dsf@skuespillerforbundet.dk

Kontaktperson:

Henrik Petersen
hp@skuespillerforbundet.dk

Dansk Skuespillerforbund (DSF) er den faglige organisation for skuespillere, operasangere, dansere og koreografer. Henvender man sig til DSF's sekretariat, kan man blive henvist til en skuespiller, der matcher ens behov.

Sammenslutningen af Danske Scenografer

Kongens Nytorv 21
Baghuset 3. sal
1050 København K
Tlf. 33 14 33 55
www.scenograf.dk

Kontaktperson:

Jacob Pelch
sds@scenograf.dk

Sammenslutningen af Danske Scenografer (SDS) er en fagforening for scenografer, lysdesignere, kostumedesignere m.fl. Henvender man sig til SDS's sekretariat, kan man blive henvist til en scenograf, der matcher ens behov.

Børnekulturportalen

Oversigter og links til små og større scener, turnerende teatre, statsensemblet Corona la Balance samt cirkus og gøgl findes på www.boernogkultur.dk under *Teater og dans* → *Kunstnere og scener* samt under *Leg og bevægelse* → *Cirkus og gøgl*.

Huskunstnerdatabasen

Kunstrådets database over kunstnere som er godkendt til Huskunstnerordningen findes efter 1. november 2006 på hjemmesiden www.huskunstner.boernogkultur.dk. Databasen kan bruges som inspiration til valg af kunstner.

Cirkus i Danmark

Fakta og links til danske cirkuser findes på den private hjemmeside www.cirkus-dk.dk.

Cirkus Skandinavien

Oversigt over kunstnernavne i nordiske cirkuser findes på hjemmesiden www.cirkus-skandinavia.dk.

Dansk Artist Booking

Database over klovne og gøglere findes på hjemmesiden www.artist.dk.

Danske Hospitalsklovne

Oversigt over hospitalsklovne og de institutioner og hospitaler, som tilbyder klovne findes på hjemmesiden www.danskehospitalsklovne.dk.

Tværkünstleriske oversigter

Dansk Artist Forbund

Vendersgade 24
1363 København K
Tlf. 33 32 66 77
www.artisten.dk

Kontaktperson:

Lena Brostrøm Didriksen
lbd@artisten.dk

Dansk Artist Forbund (DAF) repræsenterer vokale og instrumentale artister inden for

rock, pop, jazz, folk, rap, hiphop, visemusik og verdensmusik – og artister inden for klassisk cirkus, nycirkus, show og variete. På Dansk Artist Forbunds hjemmeside findes en oversigt over forbundets medlemmer.

Børnekulturportalen

Lokale og landsdækkende oversigter over kunstnere, der er interesserede i at deltage i børnekulturprojekter, findes på www.boernogkultur.dk under *Kunstnerkataloger*.

Arte

Entertainere for børn kan bookes på www.artebooking.dk.

BazART

BazART er et webkatalog over kunstnere med flygtninge-, indvandrer- og international baggrund, som bor i Danmark. BazART er et samarbejde mellem Dansk Flygtningehjælp og Statsbiblioteket/Indvandrerbiblioteket. Se www.bazart.dk.

Gode råd om samarbejdet med kunstnere

- Vær opmærksom på, om kunstneren henvender sig til aldersgruppen.
- Lav en skriftlig aftale med kunstneren om tid, sted og pris samt vilkår for aflysning, så I undgår eventuelle misforståelser.
- Kunstner og lærer/pædagog spiller hver deres rolle. Skab et optimalt samspil mellem pædagog og kunstner ved på forhånd at definere jeres indbyrdes roller og aftal en klar og detaljeret opgavefordeling. Det sikrer børnene den bedst mulige oplevelse.
- Afprøv og klargør teknisk udstyr inden arrangementet. Bestil eventuelt supplerende udstyr for en sikkerheds skyld.
- Forbered arrangementet/projektet med børnene og forældrene ved at informere og motivere dem, så de kan glæde sig til det på forhånd.
- Tag godt imod kunstneren – det betyder mere end man tror for den kunstneriske forberedelse, at kunstneren "føler sig hjemme" og ved, hvor man klæder om, opbevarer sine ting osv. Byd gerne velkommen med kaffe og tid til en lille snak.

5. Økonomi

Hvor er der mulighed for at søge tilskud?

Kommunen

I kommunerne har dagtilbud for børn mellem 0-6 år fået flere muligheder for at søge støtte til kulturelle formål de senere år.

- Mange kommuner giver dagtilbudene tilskud til kulturaktiviteter. Som regel er det dog en betingelse, at dagtilbudet samarbejder med andre lokale institutioner eller foreninger.
- Er man interesseret i at købe en børneteaterforestilling til dagtilbudet, kan man søge kommunen om tilskud til at købe en af de forestillinger, som staten giver refusion til (se under *Scenekunst* side 34)
- De lokale biografer og teatre kan have særlige tilbud til dagtilbud.
- Det lokale børnebibliotek kan have særlige aktiviteter og arrangementer til dagtilbud.

Få flere oplysninger om de lokale støttemuligheder til aktiviteter i dagtilbudet hos kommunen i kulturforvaltningen, skoleforvaltningen og folkeoplysningssekretariatet.

Staten

- På musikområdet tilbyder LMS – Levende Musik i Skolen dagtilbud forskellige musikalske oplevelser. Læs mere under *Musik* side 30.

- Dagtilbud kan søge tilskud til kulturaktiviteter gennem statens puljer til aktiviteter på særlige indsatsområder. F.eks. på et område, hvor Kulturministeriet eller Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender gerne vil udvikle nye aktiviteter eller metoder, eller som et projekt, man arbejder sammen med kommunen eller andre lokale institutioner om. Se under *Info-søgning*.

Børnekulturens Netværk under Kulturministeriet hjælper gerne med information og råd om de puljer og muligheder, man kan søge.

NB! Amterne har indtil nu støttet regionale børnekulturaktiviteter. Fra 1. januar 2007 overtager kommunerne og staten deres kulturelle opgaver. Få information om de nye muligheder på Kulturministeriets hjemmeside www.kum.dk under Temaer eller ved henvendelse til Børnekulturens Netværk.

Fonde og sponsorer

- De fonde, man kan søge tilskud hos, kan være svære at gennemskue, og selv om mulighederne synes mange, kan det være svært at finde frem til relevante fonde, som det er realistisk at få støtte fra. I Kraks *Vejviser til legater og fonde* findes en overskuelig oversigt over legater og fonde. Kontakt fonde, som virker relevante, for at høre mere om betingelser, støttens størrelse, ansøgningsfrist og ansøgningskema.

- Sponsorstøtte til kulturelle aktiviteter er også en mulighed: Det er blevet mere almindeligt at lokale kulturaktiviteter bliver støttet af lokale handlende, handelsstandsforeninger og firmaer. Kontakt mulige sponsorer i god tid for at få klarlagt særlige betingelser eller ønsker. Støtten kan f.eks. være i form af materialer eller andre naturalier, eller støtten kan øremærkes til en særlig del af projektet, som har tilknytning til sponsorens forretning eller firma.
- En række større erhvervsvirksomheder har oprettet fonde, som kan søges til vælgørende eller kulturelle formål. Virksomhederne annoncerer som regel i dagspressen, når fondene kan søges.

Info-søgning

www.boernogkultur.dk

På *Børnekulturportalen* kan man finde aktuelle oversigter over de muligheder, man har for at få tilskud fra stat, kommune og private fonde under *Støtte og fonde*. Oversigter over kommuner, som har særligt fokus på børn og unge finder man under *Amter og kommuner*.

www.boernekultur.dk

På *Børnekulturens Netværks* hjemmeside kan man få overblik og information om tilskudsmuligheder hos hver af de seks parter, som indgår i netværket: Biblioteksstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen, Kunststyrelsen, Mi-

nisteriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet

www.familiestyrelsen.dk

På Familiestyrelsens hjemmeside findes information om aktuelle puljer, som Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender retter mod dagtilbudene.

www.kum.dk

På *Kulturministeriets* hjemmeside kan man under *Støtte* finde oversigter over samtlige støttemuligheder på kulturområdet inden for ministeriets arbejdsområde.

6. Litteraturliste

I listen findes et udvalg af nyere publikationer med relevans for arbejdet med kunst og kultur i dagtilbud for børn mellem 0-6 år.

Børnekunst – inspiration til billedkunst

Britta Johanson og Lisbeth Lauridsen

Ideer til, hvad man kan male, tegne og klippe med børn fra 5 til 12 år, beskrevet i tre trin: proces, materiale, forarbejde, og afprøvet med mange børn i forskellige sammenhænge. Alle illustrationer er lavet af børn. 120 sider. Kroghs Forlag, 2003.

ISBN: 87-624-0528-4.

Et hus er et ansigt – En bog for børn om arkitektur

Jensen, Louis. Fotografier af Jens Lindhe

En lille dreng går en tur med sin far gennem byen videre ud til skov og strand. Undervejs lærer faren sin søn at se, især på husene. Men også naturen, vejret og frem for alt: lyset og dets virkning. Fra 5 år. 57 sider. Gyldendal, 1998.

ISBN: 87-00-34860-0.

Et sprog – flere sprog. En håndbog om sprogstimulering og børns sprogudvikling

Lis Klausen og Gry Hoda

Teoretisk gennemgang af børns sproglige udvikling og de vanskeligheder, der kan være forbundet med udviklingen, samt en lang række praktiske forslag og ideer til, hvordan arbejdet med at støtte og stimulere denne udvikling kan integreres på en naturlig måde i daginstitutionens daglige

arbejde. Henvender sig til pædagoger. 207 sider. 1. udgave, 2005. 2. oplag, 2006. Hans Reitzel.

ISBN-13: 978-87-412-0352-2 /

ISBN: 87-412-0352-6.

Guldguiden. Læring i dagtilbud

Red.: LearningLab Denmark, Mia Herskind m.fl.

Erfaringer fra 21 pædagogiske udviklingsprojekter under KiD-puljen med det fælles mål at finde ud af, hvordan man kan arbejde med læring i dagtilbud for børn i alderen 0-6 år. 217 sider. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, 2005.

ISBN: 87-990495-5-4

Himlen er ikke altid blå – Møde med kunsten i børnehaven

Cristina Cellini. Dansk tekst: Inger Haugård

63 sider. Magia, 1999.

Hvorfor? En kunstbog for børn og barnlige sjæle

Finn Lykke Schmidt. Illustrationer: Mette-Kirstine Bak

Billedbog. Børns overraskende og afvæbnende spørgsmål til 18 forskellige kunstværker gør, at man uden tøven nærmer sig kunstværket fra en helt ny vinkel, også hjulpet på vej af venstresidernes humoristiske illustrationer. Velegnet til oplæsning fra 5 år. Selvlæsning fra 8 år. 46 sider. Klim, 2004.

ISBN: 87-7955-286-2.

Kultur for børn – børns møde med professionel kunst

Red.: Karen Marie Demuth

Ebbe Høyrup: Hønen og ægget. Helheds-tænkning i vores syn på børn og musik. Finn Thorbjørn Hansen: Børnekultur og dannelse. Sven Nilsson: Meningen med li-vet. 108 sider. Syddansk Universitetsfor-lag, 2004.

Kultur med barnet i centrum – Brikker til et værdisæt for arbejdet med børn og kultur

Kabel, Steen

96 sider. Kulturministeriet, Kulturens Børn, 1998. ISBN-nr. 87-87882 42 6

Læreplaner i praksis – en artikelsam-ling

Red.: Else Nygaard Jørgensen

Præsentation af en række erfaringer med målrettet pædagogisk praksis, som kan inspirere til udformning af pædagogiske læreplaner. Der er f.eks. artikler om de mange intelligenser, relationsarbejde og Reggio Emilia og eksempler på praksis i bl.a. Hirtshals, Gladsaxe, Sæby og Langebæk. Desuden indeholder bogen en intro-duktion til problemstillingerne omkring pædagogiske læreplaner – og hvordan de kan håndteres. 98 sider. Dafolo, 2005.

ISBN: 87-7281-152-8.

Musikken spiller en rolle. En bog om musik med de 0-8-årige

Hanne Eir og Gitte Gregersen. Red.: Ib Thor-ben Jensen og Jørgen Andresen.

Om at udvikle barnets musiklitet gen-nem musik og bevægelse og give barnet musikalske oplevelser og musikfaglige færdigheder, som støtter dets personlig-hed og musikalske udvikling. Hertil findes cd. 208 sider. Folkeskolens Musiklærerfor-ening, 2002. ISBN: 87-7761-817-3.

Om processen – Det æstetiskes betydning i børns kultur

Juncker, Beth

Præsentation af et nyt æstetisk børnekul-turbegreb, hvor det æstetiskes betydning i kunst skiller sig fra dets betydning i hver-dagen og hvor det æstetiske og dets for-tolkningsfællesskaber er forudsætningen for det sociale. Disputats, Danmarks Bib-lioteksskole, 2006. 304 sider. Tiderne Skif-ter, 2006.

ISBN: 87-7973-195-3.

Pædagogiske læreplaner – At arbejde med didaktik i børnehaven

Red.: Stig Broström, ekstern red.: Kurt Alling Nielsen

Tanker omkring pædagogik og børns triv-sel, læring og udvikling i forbindelse med indførelsen af læreplaner i dagsinstituti-onen. 236 sider. Systime Academic, 2004. ISBN: 87-7675-002-7.

Små børn i filmland. Et pædagogisk vejledende materiale om de yngste børns møde med filmen

Red.: Line Arlien-Søborg, Flemming Kasper-sen. Bidragydere: Ulrich Breuning m.fl.

37 sider. Det Danske Filminstitut, 2005.

Sølvguiden

Red.: Bjørg Kjær, Camilla Nørgaard og Noona Jensen

Bud på udviklingen af det pædagogiske arbejde med læring i dagtilbud, for børn i alderen 0-6 år. Samtidig et oplæg til dis-kussion og debat om læringsbegrebet og den måde, det bruges på. 95 sider. 2. udg. Socialministeriet, 2004.

ISBN: 87-7546-218-4

Tema: Børn laver billeder*Red.: Kjeld Rasmussen m.fl.*

Eksempler på, hvad børn kan og gerne vil tegne/male på forskellige alderstrin. Desuden daginstitutioners og SFO'ers måder at arbejde med tegning og maling på og konkrete pædagogiske idéer. 97 sider. Dansk Pædagogisk Forum, 2003.

Tusindfryd. Erfaringer med kunst og kultur i børns institutioner*Madsen, Monica C. Red.: Jan Helmer-Petersen og Benedicte Helvad*

Om forsøgsordningen Tusindkunst, hvor lo-

kale aktører som børnehaver, skoler, SFO'er, dagpleje, biblioteker og museer m.fl. har arbejdet sammen om at skabe nye og bedre muligheder for arbejdet med børn og kultur i børns institutioner. 128 sider. Kulturrådet for Børn, 2001.

ISBN: 87-87882-01-9.

Øje for læring – Udvikling af institutionens pædagogiske læreplan*Thirifays, Ingrid*

Hertil findes supplerende materiale på forlagets internetadresse. 101 sider. Kroghs Forlag, 2006. ISBN: 87-624-0714-7

Publikationer fra Børnekulturens Netværk

Børnekultur i hele landet – Handlingsplan 2006-2007 og Statusrapport 2005

Handlingsplanen for Børnekulturens Netværk 2006-2007 sætter fokus på arbejdet med børn og kultur i det nye Danmark efter kommunalreformen. Handlingsplanen er suppleret med en statusrapport for 2005. 52 sider. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-50-7.

Børnekultur i kommunen – Ideer og inspiration til kommunalreformen

Et værktøj til arbejdet med børnekulturpolitik under kommunalreformen. Publikationen samler en lang række artikler om forskning, formidling og erfaringer på det børnekulturelle felt i landets kommuner. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-60-4

Slip fortællingen løs – Kunst- og kulturformidling til de 3-6 årige

En antologi om kunst- og kulturformidling. Den brede vifte af artikler tager alle afsæt i fortællingen som særlig formidlingsform til de små børn – både overordnet og med fokus på hver enkelt kunststart. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-52-3.

Kunst i børns dagligdag – En guide til mødet med kunst og kultur i dagtilbud

Guide med inspiration til og vejledning om mulighederne for førskolebørns møde med kunst og kultur. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-62-0.

Kunst i børns dagligdag – En guide til mødet med kunst og kultur i skole og SFO

Guide med inspiration til og vejledning om mulighederne for skolebørns møde med kunst og kultur. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-64-7.

Kunst i børns dagligdag – En guide til mødet med kunst og kultur i børns fritid

Guide med inspiration til og vejledning om mulighederne for børns møde med kunst og kultur i fritiden. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-66-3.

Når børn møder kultur – En antologi om formidling i børnehøjde

En bred vifte af artikler og interviews, inspiration og gode råd, som kan fremme formidling af kunst og kultur til børn. 58 sider. Børnekulturens Netværk, 2006. ISBN: 87-87882-45-0.

Tal om børnekultur – En statistik om børn, kultur og fritid

En børnekulturstatistik med resultaterne fra kortlægningen af børns kulturvaner, kulturforbrug og -produktion i 2004 samt statistikker, oversigt og meget andet. ISBN: 87-87882-57-4.

Alle publikationer er gratis og kan bestilles på Børnekulturens Netværks sekretariat på tlf. 33 73 33 70 eller downloades på www.boernekultur.dk.

Publikationer fra Læselyst-kampagnen

Læselyst er en kampagne for bøger og læsning under Kulturministeriet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet.

Børnehavebiblioteket – En ny variant i folkebibliotekernes betjening af dagtilbudene

Borum Madsen, Brit

Resultat af spørgeskemaundersøgelse til landets folkebiblioteker, foråret 2004. 26 sider. Biblioteksstyrelsen, 2004. ISBN: 87-91115-88-4.

Børnehavebiblioteket – Når pædagoger og bibliotekarer går hånd i hånd

Madsen, Monica C.

48 sider. Biblioteksstyrelsen, 2004. ISBN: 87-91115-77-9.

Den blå drage

Evaluering af læseprojektet *Den blå drage* på Byskolen i Svendborg ledet af Josefine Ottesen. 48 sider. Biblioteksstyrelsen, 2005. ISBN: 87-91554-20-9.

Forfatteren Josefine Ottesen og den blå drage

Ingerslev, Gitte Holten

Evaluering af læseprojektet *Den blå drage* på Byskolen i Svendborg. Gør rede for teorierne bag projektets arbejdsmåde og giver forslag til, hvordan et lignende projekt kan gribes an af andre. 45 sider. Biblioteksstyrelsen, 2005. ISBN: 87-91554-18-7.

Højtlesning – At høre den ægte nat-tergal synge

Madsen, Monica C.

45 sider. Biblioteksstyrelsen, 2004. ISBN: 87-91115-86-8.

Litteraturen – Lokomotivet i læreprocessen

Madsen, Monica C.

Indlæg der på hver sin måde fokuserer på litteraturens betydning for barnets dannelse og uddannelse. 48 sider. Biblioteksstyrelsen, 2005. ISBN: 87-91554-16-0.

Læsningens magi – Om børn, bøger og læselyst

Madsen, Monica C.

Gennem en række interviews med bl.a. forfattere, politikere og bibliotekarer gives der analyser af børns lyst til og engagement i at læse bøger. 48 sider. Biblioteksstyrelsen, 2003. ISBN: 87-91115-72-8.

Med åbne øjne – Forskellige kvaliteter i litteraturen for børn

Madsen, Monica C.

Gennem interviews giver en række forskere, formidlere, forfattere og illustratører deres bud på kvalitetsbegreber og -kriterier som de finder vigtige i diskussionen om børnebøger og litteratur til børn. 80 sider. Biblioteksstyrelsen, 2006. ISBN: 87-91554-64-0.

Mulighedernes verden – Børns møde med litteraturen og forfatteren

Madsen, Monica C.

43 sider. Biblioteksstyrelsen, 2004. ISBN: 87-91115-79-5.

Alle publikationer er gratis og kan bestilles på www.laeselyst.nu.

Illustrationer

Birkerød Bibliotek (2006)

Side 9

Fasangården Børnehave, Frederiksberg (2006)

Side 7, 60

Filmhuset, København (2006)

Side 21

Louisiana Museum for Moderne Kunst, Humlebæk (2006)

Forside og side 11, 45

Louis Petersens Børnegård, Frederiksberg (2006)

Side 17

Kunsthallen Nikolaj, København (2005)

Side 49, 57

Københavns Kommunes Musikskole (2006)

Side 25, 31, 41

Nationalmuseet, København (2005)

Side 35

Sankt Joseph Skole, København (2005)

Side 29

Kunst i børns dagligdag er en guide til arbejdet med kunst- og kulturaktiviteter i dagtilbud for børn på 0-6 år. Den rummer information om en lang række områder, f.eks. støttemuligheder, tilbud om rådgivning, mulige samarbejdspartnere, links på internettet relevant litteratur og sidst – men ikke mindst – eksempler på konkrete kunst- og kulturaktiviteter for små børn til inspiration.

Kunst i børns dagligdag er udgivet af Børnekulturens Netværk – Kulturministeriets rådgivende organ for børnekultur. Netværket består af Biblioteksstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen, Kunststyrelsen, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet.

Læs mere om Børnekulturens Netværk på www.boernekultur.dk.

Børnekulturens Netværk